

Hoveddokument

FEIERMESTERNES LANDSFORENING

En fremtidsvisjon for en fagsterk yrkesgruppe

Feie-/tilsynstjenesten mot 2020

Rapport fra Feiermesternes Landsforening 2009

Feiervesenet mot 2020

Innhold

Rapport fra Feriemesternes landsforening 2009	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Innhold	2
Hovedkonklusjon.....	4
Tilsyn	4
Feiing	4
Ventilasjon	5
Markedsføring	5
01 Innledning	6
01.01 Fakta om oppvarming og branner i forbindelse med fyringsanlegg	6
01.02 Brannskadeutviklingen i Norge- Tiltak for å redusere brannskadene.....	7
01.03 Branner i forbindelse med pipe og ildsted.....	8
01.04 En sammenligning av pipe og ildstedsbranner fra perioden 1995 til 1996	9
01.05 Forskjeller i brannstatistikken fra 1995/1996 og 1997 -2006.....	9
01.06 Innføring av forskrift om feiing- og tilsyn med fyringsanlegg i 1998	10
01.08 Sammenligning mellom kommuner med og uten feietjenester	11
01.09 Sammenligning av perioder med og uten tilsyn	13
01.10 Kost / nytte beregning av feie/ tilsynstjenesten	14
01.11 Nytteberegning.....	15
02. Prosjekt beskrivelse	16
02.01 Mandat for arbeidsgruppen.....	16
02.02 Ide dugnad	16
02.03 Arbeidsgruppene	16
03 Feierfaget ó grunnlag og rammer for feiertjenesten	17
03.01 Hjemmel for tilsyn med fyringsanlegg.....	17
03.02 Brannforebyggende tjenester	18
03.04 Tilsynspersonell i brannvesenet	18
03.05 Kompetansemål.....	18
04 Feiing	20
04.01 Hvorfor feie?.....	20
04.02 Feriemesternes Landsforening` s kommentarer:.....	21
05 Tilsyn	23
05.01 Hjemmel for tilsyn med fyringsanlegg.....	23
05.02 Brannforebyggende tjenester	23
05.03 Fremtidige endringer	24
05.04 Resultat av forslag til å skille ut feiing som lovpålagt oppgave for kommunen ...	25
05.05 Forslag til fremtidige endringer	25
05.06 Kost/nytte.....	26
05.07 Avvik / Merknader	27
05.08 Sintef rapporten: Kan feie- og tilsynstjenesten deles i to ulike virksomhetsområder?.....	27
05.09 Feriemesternes Landsforenings kommentar:.....	28
05.10 Vedforbruk i Norge	29
06 Enøk/ miljø/ energi	29
06.01 Helhetstenking på fyringsanlegg i et miljøperspektiv:.....	29
06.02 Fyringsanleggets eksterne påvirkning:.....	30
06.03 Feierens rolle i ENØK (energiøkonomisering).....	31
07 Ventilasjon	32
07.01 Kort innføring i ventilasjonsteknikk	33
07.02 Nytte/kost.....	33

Feiervesenet mot 2020

07.03	Framtida - Muligheter / oppgaver	33
07.04	Samarbeide med andre	34
07.05	Nye byggeforskrifter / TEK 07`	34
07.06	Nytt lovverk ó forskrifter	34
08	Kompetansemål for feierutdanningen.....	36
08.01	Korrekt og riktig undervisning:	36
08.02	Utfordringer:	38
08.03	Forbedringspotensial:	38
08.04	Rekruttere/beholde og markedsføre	39
08.05	Konsekvenser.....	39
08.06	Kost / nytte av en god utdannelse i feierfaget.....	39
08.07	Bransjelære	39
08.08	Om å utvide av feie- og tilsynstjenesten med andre oppgaver	40
09	Markedsføring	41
09.01	Formidling av budskap	41
09.02	Kommunikasjon	41
09.03	Informasjon.....	42
09.04	Merkevarebygging	44
09.05	Dagens utførelse, kost/nytte, forbedringspotensial av markedsføring	45
09.06	Hva informeres det om?	46
09.08	Dagens informasjon oppsummert	47
09.09	Morgendagens markedsføringsoppgaver, muligheter og kost nytte	48
09.10	Nasjonalt informasjon	48
09.11	Lokal informasjon	49
09.12	Forslag til nye forskrifter (markedsføring).....	50
09.13	Markedsføring av feierfaget	51
10	SINTEF Rapporten:	52
10.01	Hvilken effekt vil en optimal feie- og tilsynstjeneste ha på brannsikkerheten?	52
10.02	Om å utvide av feie- og tilsynstjenesten med andre oppgaver	52
10.03	Spesielle utfordringer	53
10.04	Om fremtiden.....	53
11	Feiermesternes landsforening om SINTEF Rapporten.....	53

Hovedkonklusjon

I denne rapporten fra Feiermesternes landsforening er konklusjonen at feierfaget har mye av det verktøyet som samfunnet trenger for å kunne løse de utfordringer det står ovenfor når det gjelder brann sikkerhet og personsikkerheten i boliger, flermannsboliger, hjemme/pleietrengende og fristidsbygg. Rapporten slår også fast at feierfaget kan bidra mye innenfor miljø, dette gjelder både innemiljøet, lokalmiljøet og globalt. Rapporten konkluderer med at samfunnet i altfor liten grad benytter seg av feierfagets ressurser innenfor forebyggende brannvern og miljøutslipp fra fyringsanlegg.

Vi har funnet ut at feieren er ryggraden i det brannforebyggende arbeid hjemme hos Kari og Ola Nordmann, og i alle øvrige brannobjekter som ikke faller inn under særskilte objekter.

Men vi har også funnet mange utfordringer, og forbedringspotensial.

En splitting av feie- og tilsynstjenesten frarådes på det sterkeste.

Vi mener at det er få boligbranner med årsak skorsteiner og ildsteder fordi dagens feietjeneste har god effekt. Feieren må ikke straffes for å ha gjort en god jobb

Tilsyn

- Trykk på tilsyn med fyringsanlegg gir resultater.
- Tilsyn og feiing i samme virksomhet gir god effekt og trygghet for eier/bruker. Det gir færre besøk og mindre kostnader.
- Undersøkelser viser at røykvarsler ikke virker, 95% omkommer i boligen, særskilt tilsyn betegnes som en suksess.
- Mye å vinne på å utvide tilsyn sammen med tilsyn med fyringsanlegg - fokus på personsikkerhet. (varsling, sløkking, rømning), El, hjemmeboende pleie- og omsorgstrengende, rekkehusbranner, komfyrbranner, fritidsboliger, stikkprøve byggesak, etanolfyrte peiser, EU-kontroll på hus.

Vi mener feieren i stor grad allerede bidrar positivt til forebyggelse av brann, men den kan bli bedre, og resursene kan nyttes bedre. Feierutdannelsen innehar kompetansen

Feiing

- Feiing er brannforebyggende og miljøfremmende tiltak.
- Feiing gir færre sotbranner og reduserer risiko for bygningsbranner (1 brann pr 1000)
- Feiing begrenser kullosforgifing, gir god ENØK
- Fjerning av blanksot krever kunnskap og utstyr, dette kan ikke overlates til eier.
- Regelmessig feiebesøk fanger opp dårlige fyringsvaner. Snitt alderen på omkomne i öfyringsbrannerö er 74 år. 47% av disse skyldes feil bruk
- 200% flere öfyringsbrannerö i fritidsbolig enn i bolig
- Utfasing av flytende brensel - motivasjon til fast brensel, medfører mer sot/vedlikehold

Egenkontroll i byggesaken er en uheldig løsning, egenkontroll ved feiing vil sannsynligvis bli like uheldig. Resultat: økning av sot og bygningsbranner.

Feiervesenet mot 2020

Ventilasjon

SIV er tre enheter som hver for seg MÅ være i harmoni for at fyringsanlegget skal kunne fungere, være brannsikkert og kunne driftes med minimale utslipp.

- Tette hus, mekanisk og balansert ventilasjon er aldri i balanse med fyringsanlegget.
- Nye energikrav med tettere hus, og mer biobrensel øker problemet.
- Viktigheten av ventilasjon er vanskelig å få forklart allmennheten. Kravene i TEK ignoreres.
- Mangel på forbrenningsluft gir sotet forbrenning, økt risiko for brann og flere uheldige ringvirkninger for: - miljøet, energiresursen, brannvernet, lommeboken, innemiljøet og helsen.
- 0,1 mm sot i ildstedet minsker varmeavgivelsen med 5%, og øker forurensningen.

Feieren vil være en viktig aktør for temaet i fremtiden.

Markedsføring

Feieren driver daglig toveis kommunikasjon i direkte samtaler med 1000 til 2000 eiere/brukere. En unik mulighet for en god samtale i et forebyggende perspektiv. Samtalen styres av eier/brukers ønsker, behov og problemer. De konkrete forebyggende utfordringer er tema i samtalen. Eksempelvis vil mangler ved røykvarsler, problemer med fyring automatisk være temaet.

Læreplanen i feierfaget bygger på evnen til å kommunisere, veilede og informere. Markedsføring som fag videreføres i mesterutdannelsen.

Dessverre oppfattes ikke feieren som den gode samfunnsnyttige ressurs. Det er en utfordring og det må bygges på +merkevaren+feietjenesten og feieren.

01 Innledning

Omlag 4-5 % av boligbrannene som brannvesenet har registrert de siste årene, har brannårsak knyttet til skorsteiner og ildsteder. Størstedelen av disse brannene skyldes enten brukerfeil eller tekniske feil ved fyringsanlegget. Til sammenligning kan 30-40 % av boligbrannene knyttes til elektrisk årsak og feil bruk av elektrisk utstyr (omtrent halvparten på hver). Omtrent en femtedel av alle boligbranner er registrert med ukjent årsak. Intervallet mellom hver feiing og feiervesenets tilsyn i boliger er fra 1 til 4 år, mens det går mellom 25 og 28 år mellom hver gang det lokale eltilsynet besøker boligen.

Med dette som utgangspunkt gav Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) et oppdrag til SINTEF NBL å vurdere feiertjenesten i Norge. I dette prosjektet undersøkte SINTEF om de kunne bekrefte eller avkrefte følgende hypoteser:

1. Det er få boligbranner med årsak skorsteiner og ildsteder fordi dagens feie- og tilsynstjeneste har god effekt.
2. Det er få boligbranner med årsak skorsteiner og ildsteder fordi ildsteder og skorsteiner representerer en liten brannrisiko.

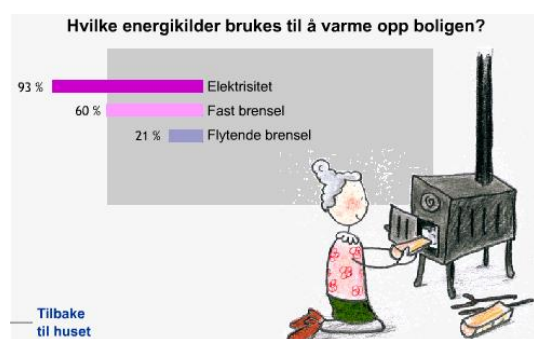
Hovedkonklusjonen fra SINTEF ble:

Vi har på grunnlag av det tilgjengelige materialet i denne analysen, ikke klart å påvise at det er få boligbranner med årsak skorsteiner og ildsteder fordi dagens feie- og tilsynstjeneste har god effekt. Dybdeintervjuene med feiervesen og ressurspersoner indikerer at det er en slik sammenheng, men brannstatistikken er ikke god nok til å påvise dette. Vi har ikke hatt data tilgjengelig som gjør en sammenligning av situasjonen med og uten dagens feie- og tilsynstjeneste mulig. Vi har heller ikke påvist at tjenesten ikke har effekt. Brannfaren knyttet til skorsteiner og ildsteder kan ikke sies å være spesielt stor sammenlignet med brannfaren i boliger totalt sett. Det er imidlertid ikke klart om dette skyldes innsats fra feie- og tilsynstjenesten, om det skyldes helt andre forhold, eller kanskje en kombinasjon av disse.

01.01 Fakta om oppvarming og branner i forbindelse med fyringsanlegg

I følge statistisk sentralbyrå finnes det 2,243 millioner boliger (enebolig, rekkehus, leiligheter) i Norge. Hele 70% av disse boligene har en eller annen form for fyringsanlegg som medfører feie- tilsynstjenester, og følgelig besøk av feieren. Alle boliger med fyringsanlegg får i dag besøk av feieren minst en gang hvert fjerde år. I løpet av en 4 års syklus vil da 1,57 millioner boliger ha fått besøk av feieren.

- Fakta om oppvarming (SSB)

I enkelte kommuner er andelen som bruker fast brensel nærmere 95 prosent.

Elektrisitet er den klart mest brukte energikilden til oppvarming. Hele 93 prosent av husholdningene i Norge oppgir at de bruker det som oppvarmingskilde.

I tillegg oppgir 60 prosent at de i tillegg bruker fast brensel og 21 prosent at de bruker flytende brensel.

Bare 2 prosent bruker andre kilder til

Feiervesenet mot 2020

	<p>oppvarming. Det er store regionale forskjeller. Andelen som bruker elektrisitet er lavest i Oslo (83 prosent) og høyest i Rogaland (98 prosent). Andelen som bruker fast brensel er størst i Nord-Trøndelag med nesten 80 prosent og lavest i Oslo med 26 prosent. I enkelte kommuner er andelen som bruker fast brensel nærmere 95 prosent (Audnedal i Vest-Agder og Beiarn i Sør-Trøndelag). Flytende brensel som oppvarmingskilde er mest vanlig i Buskerud og Hedmark (30 prosent)</p>
--	---

01.02 Brannskadeutviklingen i Norge- Tiltak for å redusere brannskadene

I Sintef rapport, *Brannskadeutviklingen i Norge- Tiltak for å redusere brannskadene, juni 2008*, foreslås tilsyn/ kontroll av el, og forbruksrettet informasjon gjerne i samkjøring med feietjenesten. Et slikt forslag til samkjøring ville gi 1,57 millioner av landets 2, 24 millioner boliger et langt rimeligere, og mer omfattende tilbud.

En slik resursutnyttelse ville bidra til en kost / nytte vesentlig lavere enn Sintef's antagelse. Sintef har regnet 1600 kr. pr tilsyn. I samkjøring med feietjenesten ville kostnadene trolig bli redusert til omkring ¼ del. Uten at nytten reduseres.

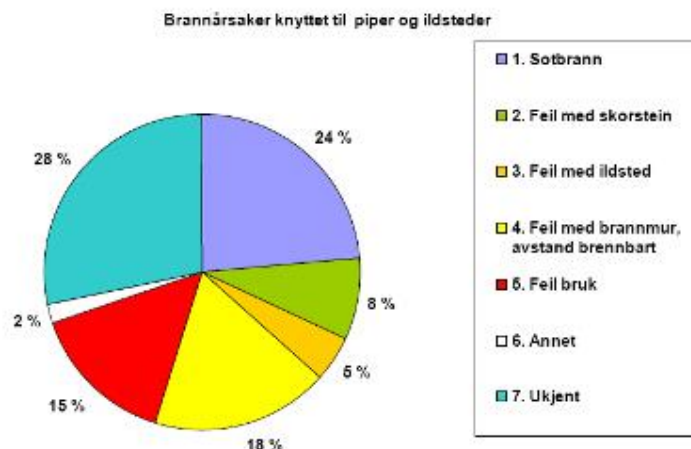
<p>Boligutvikling er i økning ca 2 millioner i 2000. 2,24 millioner i 2008</p> <p>Biobrensel som ved og pellets er i sterk vekst. Siden midten av 90 tallet har andelen som bruker ved økt enormt. Dette går på bekostning av el og fyring med fossilt brensel. Med hensyn til miljøet, CO₂ utslipp og drivhuseffekten, har fornybar energi fått oppsving.</p> <p>Nye energikrav i følge med Plan- og bygningsloven har forslag om forbud for oljefyring, og krav om bruk av fornybar energi. Dette bidrar til utfordringer for feietilsynstjenesten.</p> <p>Det er verd å merke seg at ved som oppvarmingssystem har høyere brannrisiko en El.</p>	<p>http://www.ssb.no - SSB: Figur - Microsoft</p> <p>Antall bebodde boliger. 1920-2001. Millioner</p> <p>2002 © Statistisk sentralbyrå</p>
--	--

Branner i forbindelse med fyringsanlegg har kommet i skyggen av el-branner. Naturligvis som følge av statistikken, hvor brann i tilknytning til fyringsanlegget er langt sjeldnere enn el-branner. Like fullt er det viktig at det settes fokus på informasjon om brannfaren ved fyring. En god informasjon kan gi enda lavere statistikk, og i tillegg vil slik informasjon kunne bidra til adferdsendring og langt færre branner i fritidsboliger. Sett i lys av de siste års fokus på

Feiervesenet mot 2020

fyrverkeri, som er 5 ganger lavere på statistikken, er det på høy tid at informasjon om fyring moderniseres og gis en ny giv.

01.03 Branner i forbindelse med pipe og ildsted

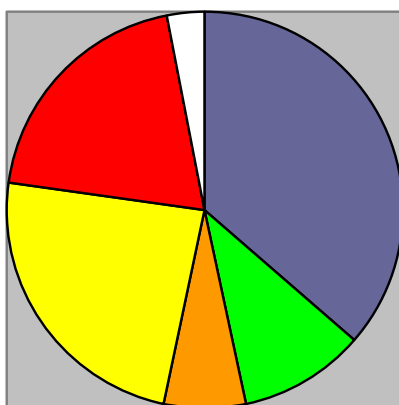

Figur 4-2 Fordeling av ulike brannårsaker knyttet til piper og ildsteder for 569 boligbranner i perioden 1997-2006.

Hentet fra Sintef rapport; *ÖVurdering av feie- og tilsynstjenesten i Norge ó forprosjekt.ö*

Ved fordeling av ukjent kategori likt over på de øvrige kategorier blir fordelingen som følger.

Brannårsaker knyttet til pipe/ildsted

- 1. Sotbrann 35%
- 2. Feil med skorstein 10%
- 3. Feil med ildsted 6,5%
- 4. Feil m/brannmur/avstand til brennbart 23%
- 5. Feil bruk 19 %
- 6. Annet 3%

Nærmere forklaring av de ulike årsaker.

1. Sotbrann

Branner som starter som sotbrann i en røykanal, og spredte seg videre til en boligbrann (Sotbranner som begrenset seg til skorstein er ikke med i materialet).

Feiervesenet mot 2020

2. Feil med skorstein

Boligbranner der feilmontering eller utettheter i skorstein har ført til boligbrann.

3. Feil med ildsted

Boligbranner der tekniske feil ved ildsted har ført til boligbrann.

4. Feil med brannmur

Boligbranner som skyldes at brannmuren var mangelfull, eller der avstanden til fastmontert brennbart materiale var for liten.

5. Feil bruk av ildstedet

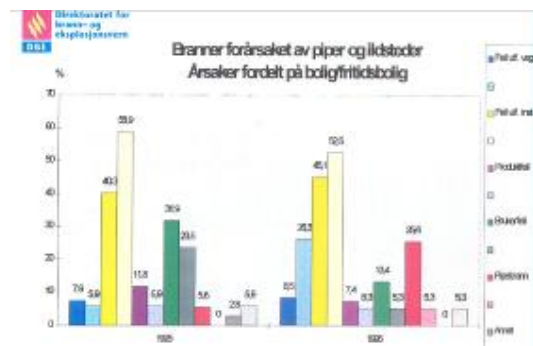
Boligbranner som skyldes menneskelige feil, enten ved fyring i ildstedet (bruk av bensin, åpen ovnsdør, brennende materiale faller ut av ovnen), eller fordi brennbart materiale er plassert oppå eller for nært ildstedet (ved, papir, dekorasjoner, stearinlys etc).

6. Annet

Årsaker som ikke dekkes av punktene over (eks.gnister fra skorstein som antenner tak)

01.04 En sammenligning av pipe og ildstedsbranner fra perioden 1995 til 1996

Statens bygningstekniske etat (BE) og Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (DBE) utførte en grundig undersøkelse og analyse av branner i tilknytning til pipe / ildsted i 1995 (BE) og i 1996 (DBE). Konklusjonen fra den gang var blant annet medvirkende til innføring av ny forskrift om feiing og tilsyn med fyringsanlegg i 1998.

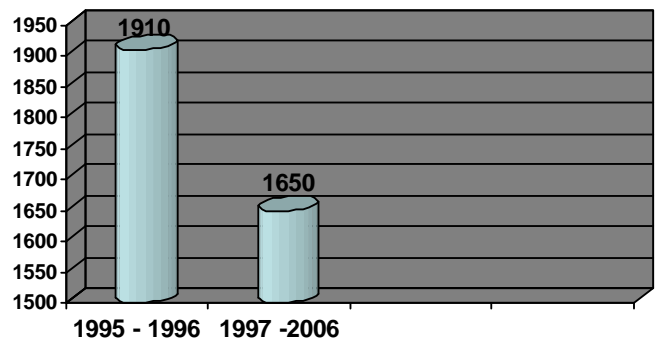
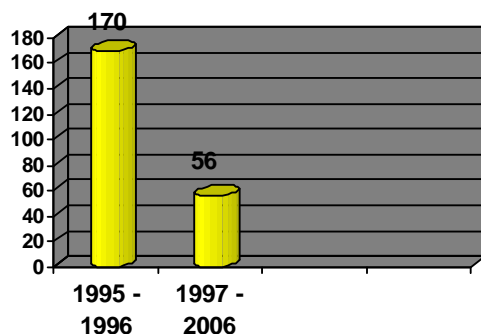

Se detaljer vedlegg 1.

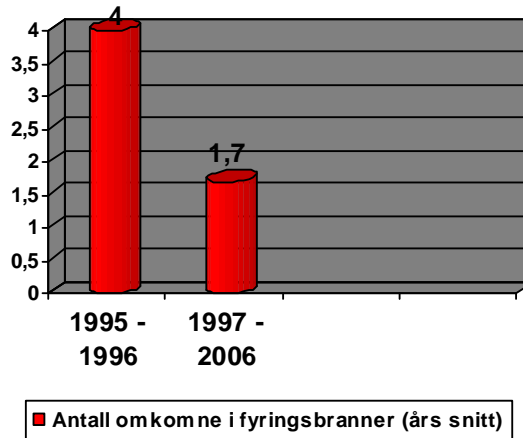
Undersøkelsen viste at pipe- ildsted den gang sto for hele 14 % av den totale brannstatistikken. I snitt var det 170 branner pr år i 1995/1996. Tendensen i brannstatistikken i 1997 og 1998 var tilsvarende. En stor kontrast til bare 56 branner årlig i perioden 1997 til 2006. I 7 års perioden 1992 til 1998 omkom 28 personer i slike branner. Mot 17 personer i 10 års perioden 1997-2006.

01.05 Forskjeller i brannstatistikken fra 1995/1996 og 1997-2006

Diagrammet nedenfor viser tydelig reduksjon på brannstatistikken fra 1995/1996 til 1997/2006. Nær 300 færre branner. Hele 68 % reduksjon av branner i forbindelse med fyringsbranner (Pipe / Ildsted). Samt mer enn en halvering av antall omkomne i fyringsbranner.

Feiervesenet mot 2020

01.06 Innføring av forskrift om feiing- og tilsyn med fyringsanlegg i 1998

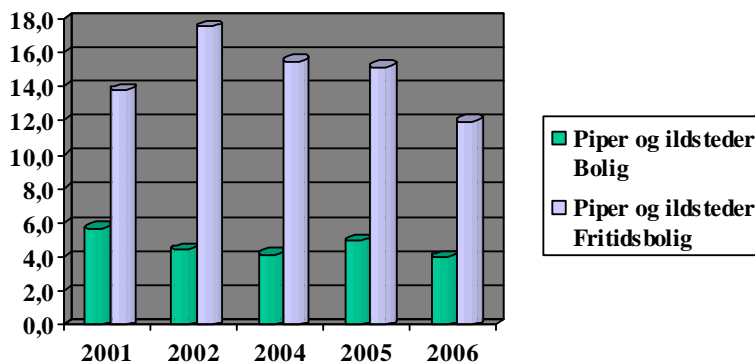
Tiltaket myndighetene satt i verk ved innføring av tilsyn med fyringsanlegg i forskrift om feiing- og tilsyn med fyringsanlegg i 1998 har vist seg å være et riktig grep. Sannsynligvis har dette bidratt til den positive utviklingen i brannstatistikken fra midt på 90 tallet. Som følge av andre faktorer, eksempelvis økt utbygging, ca 2 millioner boliger i 1995 mot 2,3 millioner i 2008, og økt bruk av fast brensel ville normalt medført økning fremfor reduksjon i antall branner. Tilsynet som ble innført i 1998 var i prinsippet en gjeninnføring av det vanlige brannsyn fra 80 tallet. Tilsynet falt bort i brannloven i 1987. Følgelig var det 9 år uten tilsyn.

01.07 Sammenligning mellom bolig og fritidsbolig

Forskrifter om feie- og tilsynstjenester er gjort gjeldene i boliger med fyringsanlegg. Tilsvarende gjelder ikke i fritidsbolig. Det er opp til den enkelte kommune selv å fastsette feietjenester i fritidsbolig. Dette er det bare et fåtall kommuner som har gjort. Etter det vi kjenner til er Hol kommune en av disse. Å sammenligne brannstatistikken mellom fritidsbolig og bolig vil da kunne gi et bilde av forskjeller.

For å holde oss til en enkel sammenligning mellom branner i forbindelse med pipe- og eller ildsted i bolig kontra fritidsbolig, vil følgende status fremkomme.

Brannstatistikken fra 2001 til 2006 viser at bare 5% av boligbranner skyldes brann i tilknytning til pipe- og eller ildsted. Tilsvarende tall for fritidsbolig er på 15%, *se fig.* Denne sammenligning viser med all tydelighet at det å holde trykket på feietjenester gir resultater.

Feiervesenet mot 2020

4.2 BRANNER I BOLIGER, ÅRSAKSFORDELING

ÅRSAK	2005		2006	
	ANTALL	PROSENT	ANTALL	PROSENT
1 PASATTE BRANNER				
1.1 Barild	104	8,49	74	6,75
1.9 Annet	20	1,63	8	0,73
Sum gruppe	124	10,12	82	7,48
2 BARILD				
2.1 Røyking	40	3,27	49	4,47
2.2 Levende lys	71	5,80	52	4,74
2.3 Aske fra ildsted, askebeuger m.m.	45	3,67	31	2,83
2.4 Piper og ildsteder	61	4,98	44	4,01
2.5 Fyrstikkerfjrtøy	15	1,22	15	1,37
2.6 Varmearbeider (sveising, lodding m.m)	16	1,31	5	0,46
2.7 Fyrverkeri	14	1,14	9	0,82
2.9 Annet	46	3,76	44	4,01
Sum gruppe	308	25,15	249	22,71

4.3 BRANNER I FRITIDSBOLIGER, ÅRSAKSFORDELING

ÅRSAK	2005		2006	
	ANTALL	PROSENT	ANTALL	PROSENT
1 PASATTE BRANNER				
1.1 Barild	17	15,32	2	2,17
1.9 Annet	2	1,80	0	0,00
Sum gruppe	19	17,12	2	2,17
2 BARILD				
2.1 Røyking	0	0,00	1	1,09
2.2 Levende lys	4	3,60	3	3,26
2.3 Aske fra ildsted, askebeuger m.m.	4	3,60	2	2,17
2.4 Piper og ildsteder	16	14,41	11	11,96
2.5 Fyrstikkerfjrtøy	0	0,00	1	1,09
2.6 Varmearbeider (sveising, lodding m.m)	0	0,00	1	1,09
2.7 Fyrverkeri	0	0,00	0	0,00
2.9 Annet	4	3,60	3	3,26
Sum gruppe	28	25,21	22	23,92

Utdrag fra brannårsaksstatistikk (DSB)

Her vises forskjellene mellom pipe/ ildsteds branner i bolig og fritidsbolig 2005 og 2006 - 4 til 5 % i bolig ó 12 til 14 % i fritidsbolig

01.08 Sammenligning mellom kommuner med og uten feietjenester

Sammenligning mellom kommuner med og uten feietjenester ikke mulig å hente ut av brannstatistikken. Opplysningen fremkommer ikke i statistikken. Vi kan allikevel komme med et bilde av situasjonen ved å sammenligne Bergen kommune med landsgjennomsnittet.

Bergen kommune har en fremtidsrettet feie- og tilsynstjeneste, rekrutteringen er god, og kommunen har valgt å bruke feieren i et utvidet tilsyn. I første rekke mht røykvarsler og brannsløkkemateriell. Men også i forhold til rømningsveier og hjemmeboende pleie- og omsorgstrengende.

I følge Statistisk sentralbyrå (SSB) sin oppsummering av brann og ulykkesvern for 2007 er det anslått en erstatning etter bygningsbranner på 265 kroner pr innbygger i Bergen kommune. Til sammenligning viser gjennomsnittet for alle kommuner 745 kroner pr innbygger. En differanse på hele 480 kroner. Se tabeller.

P. Brann- og ulykkesvern - nivå 2 (K) etter region, statistikkvariabel og tid	
	2007
1201 Bergen	
Anslått erstatning til bygningsbranner pr. innbygger , kroner	265

P. Brann- og ulykkesvern - nivå 2 (K) etter region, statistikkvariabel og tid	
	2007
AK Gj.snitt alle kommuner	
Anslått erstatning til bygningsbranner pr. innbygger , kroner	745

Feiervesenet mot 2020

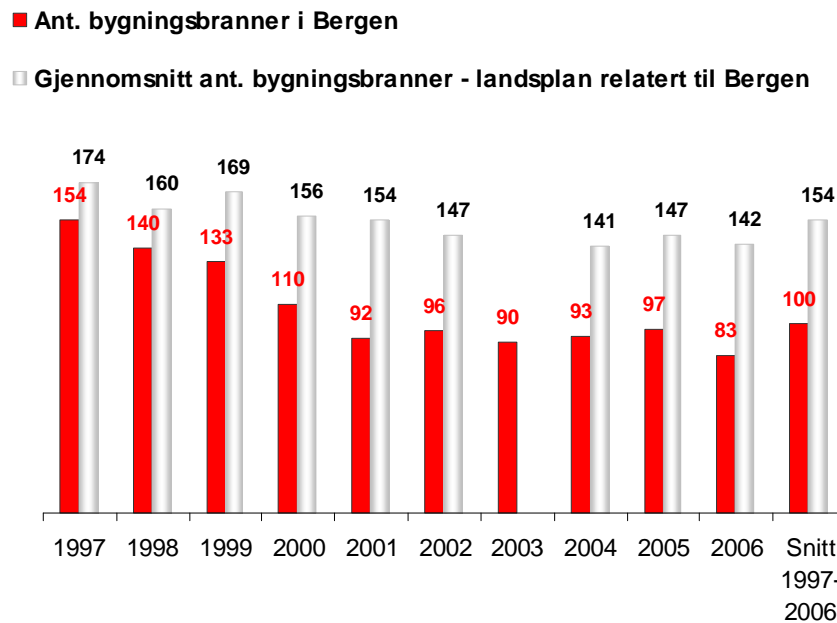
Ved å gange opp differansen på 480 kroner med antall innbyggere i Bergen kommune vil regnestykket se slik ut.

480 kroner x 249 000 innbyggere = 119 520 000 kroner.

Med andre ord 119 millioner kroner spart. En stor kontrast i forhold til samfunnskostnadene for feietjenesten. Justert for budsjettet vil besparelsen likevel beløpe seg til godt over 105 millioner. Selvsagt finnes det en rekke andre faktorer som også gjør sitt til å oppnå et slikt godt resultat. I 2007 avdekket feie- og tilsynstjenesten i Bergen hele 6453 avvik fra forskrift. Avvik som hver for seg kunne utviklet seg til å bli en del av en høyere brannstatistikk i Bergen kommune. At feietjenestene har en stor innvirkning på dette tallet er helt klart. Tar man utgangspunkt i dette vil kostnytte ved feietjenester være ganske så formidable. Denne enkle sammenligning for året 2007 viser med all tydelighet at det forebyggende brannvern en feietjeneste representerer er svært samfunnsnyttig. Året 2007 er ikke noe unntak, tilsvarende sammenligning finnes for mange år tilbake.

Det er verd å merke seg at her er det bare snakk om rene pengeverdier. I tillegg vil sannsynligvis flere liv være reddet.

Ser vi på antall bygningsbranner i Bergen og sammenligner den med landsstatistikken vil følgende tabell fremkomme. I en elleve års periode fra 1997 og til 2006 hadde Bergen kommune 100 bygningsbranner årlig, i forhold til innbyggertallet i Bergen og landsgjennomsnittet for denne perioden skulle det vært 154 bygningsbranner. Spart 54 branner i året.

Ved å legge til grunn Sintef's beregninger og vi summerer 54 sparte bygningsbranner, blir utregningen slik.; Gjennomsnittlig tap pr bygningsbrann 2,1 millioner kroner x 54 bygningsbranner = 113 millioner NOK.

Disse to uavhengige bergegningene støtter oppunder hverandre.

Feiervesenet mot 2020

- Ved bruk av SSB sine tall, vises besparelser på 119 millioner
- Ved bruk av Sintef's beregningsgrunnlag vises en besparelse på 113 millioner.

01.09 Sammenligning av perioder med og uten tilsyn

I perioden fra 1987 til 1998 fantes ingen pålagte tilsyn i boliger. Brannloven av 1987 fjernet det övanlige brannsynö, men i 1997 ble tilsyn med fyringsanlegg innfört.

Brannstatistikken viste ökning i kategorier i denne perioden. Toppåret var i perioden 1993- til 1998 året 1995, med nær 2000 boligbranner.

I Sintef rapport öVurdering av feie- og tilsynstjenesten i Norge ö forprosjekt januar 2008 ö påpekes at det 5 års perioden 2002 ö 2006 var en reduksjon av boligbranner på 12,8 % i forhold til 5 års perioden 1997 -2001. I samme periode var det en reduksjon på 12,2 % med årsakskode piper og ildsteder. Disse tallene forsterker tendensen fra statistikken fra midt på 90 tallet.

Det synes åpenbart at det å få besök (tilsyn) av en brannforebyggende feier har bidratt svært positivt på statistikken.

Skjematisk oppsummering av sammenligninger i brannstatistikken

Perioder med og uten tilsyn med fyringsanlegg

	Uten tilsyn 1993-1998 Årsnitt	Med tilsyn 1998- 2000 Årsnitt	Sparte bygningsbranner Årlig	Sparte omkomne Årlig	Spart i kroner
- Antall bygningsbranner (alle bygningsbranner)	1910	1650	260		546 mill
- Antall omkomne (kun fyringsbranner)	4	1.7		2,3	62 mill

Områder med og uten tilsyn med fyringsanlegg*

For årene 1997-2006	Uten tilsyn Landsnitt Årsnitt	Med tilsyn Bergen Årsnitt	Sparte bygningsbranner Årlig	Spart i kroner
Antall bygningsbranner (alle bygningsbranner)	154	100	54	113 mill (bare i Bergen)
Omregnet til landsgjennomsnitt		Bergen utgjör 6 % av innbyggerne i Norge	$\frac{113 \times 100}{6} =$	1883 mill (på landsplan)

Feiervesenet mot 2020

* Områder uten tilsyn kan ikke leses ut av brannstatistikken, det er derfor brukt eksempel fra Bergen sett i forhold til landsgjennomsnitt.

Objekter uten tilsyn *

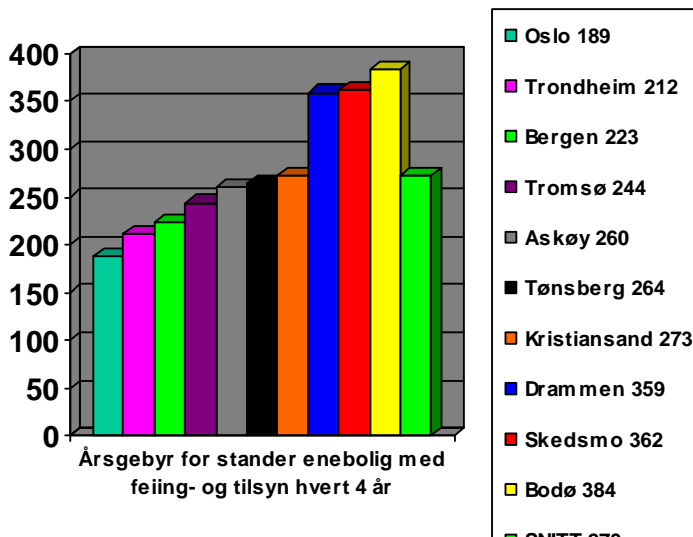
Sammenligning mellom pipe og ildstedsbranner i fritidsbolig og bolig.	Uten tilsyn Fritidsbygning	Med tilsyn Bolig	Differanse
Prosentandel på statistikken	14%	5%	9%
Omregnet med 9% økning på statistikken	1650 bygningsbranner X 9% = 148 flere bygningsbranner	148 bygningsbranner X 2,1 millioner = 311 mill	311 mill

* Sammenligningen er gjort ut fra årssnitt av brann i pipe /ildsted for årene 2001 til 2006.

01.10 Kost / nytte beregning av feie/ tilsynstjenesten

For å få frem en representativ kostnad på feie- og tilsynstjenesten er det innhentet pris fra 10 kommuner. En blanding av by og landkommuner, *se figur*. Oversikten viser årlig feie- og tilsynsgebyr i 2008 inkludert mva for en standard enebolig. Den grønne søylen til høyre viser snittet på 273 kroner.

Gebyret er ulikt sammensatt fra kommune til kommune. Her er årsgebyret utregnet ut fra en standard enebolig med et røykløp.

Årlig enhetskostnad på feie- og tilsynstjenester er kroner 273.-

Feiervesenet mot 2020

01.11 Nytteberegning

I beregningene av kost/ nytte er Sintef's analyser lagt til grunn, jf utdrag av punkt 7.3.5 i *Brannskadeutviklingen i Norge - Tiltak for å redusere brannskadene. Juni 2008.*

7.3.5 Felles inngangsdata og antakelser – Oppsummering

Oppsummering av inngangsdata og antakelser benyttet i nyttekostnadsanalysene:

Pris statistisk liv:	27,1 millioner NOK (2006-kr)
Pris statistisk personskade:	820 000 NOK
Antall omkomne pr år i boligbranner:	51 ± 7
Antall skadde pr år i boligbranner:	255 ± 35
Gj.snittlig materielle tap pr år til boligbranner:	2 370 mill NOK
Antall boenheter (enebolig, rekkehus, blokk/leilighet) (SSB):	2,243 millioner
Kalkulasjonsrente:	4,5 %

Gjennomsnittlige tap pr bolig (erstatning + produksjon)	2 370 mill NOK
Gjennomsnittlige erstatning pr år til boligbranner i perioden 2002 -2006 (FNH):	2 111,76 milli NOK
Antall boenheter med feie- og tilsynstjenester	1, 57 millioner (70 %).

02. Prosjekt beskrivelse

Feiermesternes Landsforening nedsatte parallelt med at SINTEF rapporten var under arbeid en egen arbeidsgruppe som skulle se på feie-/tilsynstjenesten. Gruppen besto av feiersvenner/mestere fra ulike fora og steder i landet, prosjektgruppen ble ledet av Feiermesternes landsforening. Prosjektet startet i juni 2008 og gruppen skulle ha dokumentet ferdig og overlevert styret innen utgangen av september 2008. Bakgrunnen for dette arbeidet var den planlagte stortingsmeldingen og fremtidige forskrifter. I tillegg mente Feiervesenets Landsforening at DSB i for liten grad har tatt inn over seg det faktum at feieren er en viktig ressurs og en nødvendig aktør i det forebyggende arbeidet. Årsakene til at feiervesenet ikke synes å bli tatt på alvor kan være flere, men skyldes kanskje i stor grad mangelfull informasjon om feieren og feiertjenesten. Vi tror både feierens kompetanse og utdanning, sammen med utøvelsen av yrket er for dårlig kjent, og derigjennom ikke godt nok vektlagt.

02.01 Mandat for arbeidsgruppen

Prosjektgruppens mandat var å:

- Utrede hvordan tjeneste tilbudet og de lovpålagte oppgavene feiervesenet utfører er med tanke på kvalitet, service, gebyr, effektivitet, kost/nytte, organisering, kompetanse, feieren i samfunnsbilde (godt og vondt).
- Viktigheten av feiing og tilsyn med fyringsanlegg.
- Komme med forslag om eventuelle endringer med bakgrunn av det første punktet.
- Se på hvordan tjenesten kan forbedres, dette gjelder på alle områder.
- Utrede om feiervesenet skal tilby andre tjenester, kost/nytte.
- Om det er aktuelt å samarbeide med andre aktører.
- Tanker rundt nye forskrifter.

02.02 Ide dugnad

Gruppen startet sitt arbeid med en öide dugnadö, hvor det ble kastet frem problemstillinger og forslag. Mange forslag, om mange temaer, ble omtalt og diskutert. Fokus var satt på å dokumentere eksistens/ kost nytte av feiertjenester. Dagens tjeneste og fremtidens utfordringer for samfunnet i et feierfaglig perspektiv.

02.03 Arbeidsgruppene

Etter idédugnaden ble arbeidet videreført i arbeidsgrupper som tok for seg særskilte fagområder og temaer. Resultatet av arbeidet er denne rapporten.

03 Feierfaget ó grunnlag og rammer for feiertjenesten

Feiing og tilsyn med fyringsanlegg er hjemlet i brannvernloven, kapitel 3 om kommuners plikter og fullmakter. I § 11 punkt h står det at brannvesenet skal: sørge for feiing og tilsyn med fyringsanlegg.

I forebyggende kapitel 7-2 blir dette nærmere beskrevet;

Feieren skal under feiing og tilsyn vurdere forhold ved fyringsanlegget som har betydning for brannsikkerheten eller atkomsten. Ved avvik som ikke kan rettes på stedet, skal feieren gi en skriftlig tilbakemelding til eier, eller representant for eier om disse med frist for retting, eller tilbakemelding om når retting blir gjennomført. Dersom retting ikke blir gjennomført, skal tilsynsmyndigheten gi de nødvendige pålegg.

Hvor ofte det skal feies og foretas tilsyn er angitt slik i § 7-3:

Kommunen skal sørge for at alle røykkanaler i fyringsanlegg for oppvarming av rom og bygninger blir feid etter behov og minst én gang hvert fjerde år. Kommunen skal sørge for at det føres tilsyn med at fyringsanlegg for oppvarming av rom og bygninger er intakt, fungerer som forutsatt og ikke forårsaker brann eller annen skade etter behov, og minst én gang hver fjerde år. Kommunen kan bestemme at feiing og tilsyn skal foretas hyppigere, samt i det enkelte tilfelle bestemme at feiing og tilsyn skal gjennomføres også for andre røykkanaler og fyringsanlegg.

Kommunen skal sørge for at det etter brann eller eksplosjon i eller i tilknytning til et fyringsanlegg blir foretatt kontroll av anlegget.

Kommunestyret selv kan gjennom lokal forskrift fastsette om, og hvor ofte feiing og tilsyn skal foretas i fyringsanlegg som benyttes til oppvarming av bebyggelse som kun bebos korte deler av året.

03.01 Hjemmel for tilsyn med fyringsanlegg

Feiing og tilsyn med fyringsanlegg er hjemlet i forskrifter til Brann- og eksplosjonsvernloven. öforskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn kapitel 7. ö. Forskriften sier at;

- Det skal feies så ofte som det er behov for det (behovsfeiing), men ikke sjeldnere enn hvert fjerde år.
- Tilsyn skal utføres en gang hvert fjerde år. Kommunen er pålagt å etablere feie- og tilsynstjeneste. I utgangspunktet er det alle helårsboliger i Norge som er underlagt kravet i forskriften. Kommunene kan også vedta å utføre feiing og tilsyn i andre bygninger, som fritidsboliger og lignende. Forskriften pålegger videre feieren å drive informasjonsarbeid om riktig og brannsikker fyring.
- Feiing- og tilsyn er et viktig brannforebyggende arbeid. I 1998 ble behovsprøvd feiing innført. Som følge av at brannstatistikken i 90 årene økte, og at det viste seg at branner i tilknytning til piper og ildsteder skyldes feil montering og eller bruk, endret tjenesten seg til også å omfatte tilsyn med fyringsanlegg. Det ble antatt at det var bedre brannforebygging å vri ressurser over fra tradisjonell feiing til å drive tilsyn.

Feiervesenet mot 2020

03.02 Brannforebyggende tjenester

ÖVanlige ö forebyggende tjenester for feietjenesten i Norge:

- Gjennomfører feiing og tilsyn med fyringsanlegg i alle boliger i Norge.
- Gjennomfører feiing og tilsyn i andre byggverk enn de som er nevnt foran.
- Informasjon og veiledning om brannforebygging og brannteknikk
- Deltar årlig i aksjon boligbrann (ikke lovpålagt)
- Deltar årlig i brannvernuka (ikke lovpålagt)

Gjennomfører motivasjons- og informasjonstiltak om faren for, og ved brann, om forebyggende brannverntiltak og opptreden i tilfelle brann. Dette er et viktig arbeid i det forebyggende brannvernet. Det er av stor betydning at allmennheten gis tilstrekkelig og god informasjon.

03.04 Tilsynspersonell i brannvesenet

Brannvesenet skal være slik bemannet at de forebyggende oppgavene som fremgår av forebyggende forskriften kan gjennomføres fullt ut.

Her inngår at feiertjenesten skal være slik bemannet at registrerte skorsteiner blir feiet, og tilsyn med disse blir gjennomført i forskriftsmessig omfang.

Viktige parametere her er:

- Organisering og bemanning
- Formell kompetanse
- Øvrig kompetanse og relevant erfaring

03.05 Kompetansemål

Målsettingen for feietjenestens personell er å oppfylle kravene til formell kompetanse i medhold av gjeldende offentlig regelverk.

I tillegg må det tilføres kunnskaper, ferdigheter og holdninger som er nødvendig for at oppgaver skal kunne løses på en faglig og sikkerhetsmessig måte og med det utstyr og verktøy tjenesteavdelingene disponerer.

Feie- /tilsynstjenesten må være rustet til å møte fremtidige nye utfordringer og kunne tilfredsstillende nye krav fra ökunderö, og være fleksible i forhold til omstillinger.

Men det forutsetter at DSB spiller på samme lag. Feie-/ tilsynstjenesten er underlagt en meget god opplæringsplan (som er i stadig endring, etter behov) og som til enhver tid er tilpasset samfunnet.

Som tidligere nevnt, ut i fra dagens opplæringsplan er kompetansen i feietjenesten meget god og grunnlaget for å opprettholde kompetansen i fremtiden er at feiing og tilsyn fortsatt må ögå hånd i hånd. Disse tjenestene må ikke skilles.

Kortsiktige (kompetanse) mål

Målformulering: Nödvendig tilförsel av formell kompetanse.

Feiervesenet mot 2020

Langsiktige (kompetanse) mål

Målformulering: Gjøre feie-/tilsynstjenesten i stand til å tilegne seg nødvendig kompetanse og ha tilstrekkelige ressurser slik at den raskt er i stand til å oppfylle stadig endrede krav som til enhver tid stilles fra samfunnet.

Konklusjon

Feiermesternes Landsforening mener at kommunene står overfor store utfordringer når det gjelder de langsiktige (kompetanse) mål hvis feie og tilsynsdelen skal skilles. Måten dette fungerer på i dag kan beskrives på to måter (ut ifra hvor aktiv arbeidsgiveren har vært/er), og dette er at öhos oss kan alle litt om altö eller öhos oss kan alle alt om altö.

Ved en deling av feiing og tilsyn blir arbeidsfeltet innskrenket til bare en av delene, og det medfølger manglende kunnskap på kanskje de viktigste delene i tilsynsarbeidet. Vi mister samarbeidsfordelen som i dag utnyttes godt ved for eksempel at avvik som avdekkes ved feiing blir behandlet i samråd med vedkommende som har foretatt tilsynet. Dette er også mer ryddig og virker tryggere for den vanlige huseier.

Kost / nytte

Med felles opplæringsplan som i dag på feie- og tilsynsdelen er dette en økonomisk gevinst som kan bli svekket eller helt borte om feie og tilsynsdelen blir skilt. Erfaringsutveksling med felles personell som jobber mot samme sak, ett mer brannsikkert hjem, må være den mest rasjonelle drift for å nå våre felles brannforebyggende mål.

04 Feiing

Spørsmålet ved feiingens forebyggende betydning er reist av DSB. Her har yrket blitt utfordret på å dokumentere følgende :

- Kost/ Nytte (samfunnsnytte av feiing)
- Tilstrekkelig feiing (feiing av ildsteder/anlegg?)
- Feiing gassfyringsanlegg?
- Kullosforgiftning
- Enøk (sot øker avgasstemperaturen, fyringsutgiftene)
- Miljø (mer forbruk belaster miljøet)
- Lokal forurensning (svevestøv /PM 2 og PM10) / global forurensning CO2 øker
- Brannvern (færre sotbranner begrenser risiko for bygningsbrann)
- Informasjon
- Synergieffekter (kontroll, og tilsyn med, kan få inn fyringsinformasjon direkte kommunikasjon osv)
- Endrede fyringsvaner initiert av staten
- Mer bruk av biologisk. (fordrer større behov for feiing?)
- Lovregulere feiing ved fyring av flis og pellets?
- Brann- og uhellstatistikk
- Fyringsforbud

Sintefrapporten;

I Sintefrapporten berøres feiefrekvensen;

öVi har heller ikke påvist at tjenesten ikke har effekt. Brannfaren knyttet til skorsteiner og ildsteder kan ikke sies å være spesielt stor sammenlignet med brannfaren i boliger totalt sett. Det er imidlertid ikke klart om dette skyldes innsats fra feie- og tilsynstjenesten, om det skyldes helt andre forhold, eller kanskje en kombinasjon av disse.

Feiing av skorsteiner bør utføres på grunnlag av en behovsanalyse. I dag feies gjennomsnittlig annen hver skorstein årlig, mens forskriftene krever feiing etter behov, og minst hvert fjerde år. Noen kommuner feier alle skorsteiner årlig. Det er tvilsomt om dette er nødvendig, og om det er riktig bruk av feiervesenets ressurser. En behovsanalyse bør baseres på fyringsmønster, type ildsted og på inspeksjon av skorsteinö.

04.01 Hvorfor feie?

Det er flere grunner til at røykkanalene i fyringsanlegg skal feies:

- **Driftsøkonomien** i et varmeanlegg blir dårligere uten feiing. Soten legger seg som et isolerende sjikt i røykkanalen, og fører til at oppvarmingen av boligen blir mindre effektiv.
- **Miljøpåvirkning.** Sot kan føre til at kanaler for de varme forbrenningsgassene delvis tettes igjen, og dette kan påvirke mengde CO, CO₂, nitrogenoksider og sotpartikler som blir dannet ved fyring. Utslippene vil ha negativ effekt på både ytre miljø og innemiljø.
- **Sotbrann.** Jevnlig feiing reduserer sannsynligheten for at det oppstår sotbrann, og fører til at en eventuell sotbrann har kortere varighet.

Fyringsanlegg er regulert gjennom ulike lover og forskrifter fordi det er flere forhold som må være under kontroll:

Feiervesenet mot 2020

- Fyringsanlegg skal ikke føre til uakseptabel forurensing av miljøet.
- Fyringsanlegg skal tilfredsstillende krav til brannsikkerhet
- Eventuelle elektriske komponenter tilknyttet fyringsanlegget skal tilfredsstillende krav til elsikkerhet.

04.02 Feiermesternes Landsforening`s kommentarer:

I § 11 i Lov om brannvern pålegges kommunen å sørge for at feiing av fyringsanlegg (ildsted, sentralvarmekjel eller varmluftsaggregat) utføres. Utførelse og hyppighet av feiing utdypes videre i forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn Kap. 7. I forskrift om feiing og tilsyn med fyringsanlegg av 15. januar 1998, ble behovsprøvd feiing innført. Det signaliseres for øvrig at ansvaret for den tradisjonelle feiingen utført av kommunen, i framtiden kan falle bort og at ansvaret for selve feiingen kan bli lagt til hver enkelt huseier. Til dette har vi gjort følgende betraktninger.

Feiing er et brannforebyggende og miljøfremmende tiltak. Ved bortfall av dagens ordning fryktes det en mer lemfeldig holdning til selve feiingen og utførelsen av denne, noe som igjen vil kunne gå ut over brannsikkerhet og miljø, dette begrunnes med følgende;

En naturlig følge av myndighetenes ønske om utfasing av oljefyringsanlegg, vil være flere vedfyrte/biofyrte ildsteder. Flere ildsteder kombinert med opphør av dagens organiserte feietjeneste er en uheldig kombinasjon, da fyringsanlegg som fyres med fast brensel ofte vil ha behov for hyppigere feiing enn anlegg som kun fyres med flytende brensel. I forbindelse med den antatte økningen av fyringsanlegg for fastbrensel, vil feiervesenets kompetanse være nytting for informasjon til huseier om rentbrennende ildsteder, fordeler med, samt bruken av disse.

En huseiers manglende kunnskaper om blanksot og årsak til at dette dannes, kan få katastrofale følger mht. liv og materielle verdier dersom dette ikke fjernes på forsvarlig måte. En huseier har ikke utstyr for fjerning av slik sot.

Ved et regelmessig besøk fra feiervesenet vil man kunne fange opp huseiere med fyringsvaner som kan være skadelig både for det lokale og globale miljø. Når slike tilfeller oppdages plikter feiervesenet å underrette huseier om dette, samt følgene av fyringsvanene. Uten denne informasjonen vil man kunne risikere økt forurensing. En sammenligning mellom boliger med offentlig regelmessig feiing og fritidsboliger uten denne tjenesten, viser at 15 % av brannene i hytter og fritidsboliger skyldes piper og ildsteder, mens for boliger er det kun 5 % av brannene som med samme årsak. Slik vi ser det, er dette en klar indikasjon på at dagens feie og tilsynstjeneste har en god nytteeffekt. Når man ser en slik nytteeffekt av feie-/tilsynstjenesten, burde man i stedet for å vurdere en reduksjon evt. bortfall av tjenesten, heller videreutvikle tjenesten og sørge for at fritidsboliger også kommer inn under den samme ordningen.

Det har vist seg at tiltakshavers egenkontroll i forbindelse med byggesaker ikke fungerer tilfredsstillende, det avdekkes feil og mangler på bygg, selv om tiltakshaver har dokumentert via egenkontroll at tiltaket er oppført iht. gjeldende lovverk. Det medfører ofte store kostnader å få utbedret disse avvikene. Det er derfor et ønske fra myndighetene at det øjeninnføres en mer intensiv kontrollvirksomhet fra det offentlige. Det vil være naturlig at man sammenligner tiltakshavers mulighet til egenkontroll i byggesak, med huseiers mulighet til å utføre feiing og kontroll av sitt eget fyringsanlegg. Det vil nok vise seg at dersom det offentlige overfører ansvaret for feiing og tilsyn med fyringsanlegg til huseier selv, vil resultatet bli det samme som for tiltakshavers mulighet til egenkontroll uten oppfølging fra

Feiervesenet mot 2020

det offentlige. Vi vil få flere sotbranner, og flere avvik på fyringsanlegg som ikke avdekkes, noe som igjen kan føre til økt tap av liv og verdier i forbindelse med brann forårsaket av fyringsanlegg, samt miljømessige forhold som nevnt tidligere.

I følge statistikken ble det på en 10 års periode foretatt 124 310 utrykninger av brannvesenet i Norge. 12 056 av disse utrykningene var i forbindelse med boligbrann mens hele 23 049 av utrykningene var i forbindelse med sotbrann i skorstein. Ut i fra dette kan man spørre seg følgende spørsmål: Av 12 056 branner utviklet ökunö 114 av disse seg til boligbranner. Er det avdekking av feil og mangler (som for eksempel. kledning av teglsteinskorsteiner) ved tilsyn og feiing, som gjør at det til tross for det høye antallet sotbranner, er få av disse som utvikler seg til en boligbrann?

Det gjøres et poeng av at det brukes lite resurser på å få redusert branner med elektrisitet som årsak (årsak til 30-40 % av de siste års boligbranner), mens det brukes mye resurser på forbygging av branner hvor ildsteder og skorsteiner er årsak (årsak til 4-5 % av de siste års boligbranner), og det stilles da spørsmål om behovet for dagens feie og tilsynsordning. Man burde i stedet for å fokusere på önedleggingö av dagens ordning, se på hvordan man kan redusere branner med elektrisitet. Etter en slik analyse vil nok ikke lösningen bli nedlegging av dagens feie og tilsynsordning.

Sammendraget og konklusjonen på Sintef sin rapport gir en klar indikasjon på hvilke områder det bør settes inn mer resurser på. Den viser bl.a. at gjennomsnittsalder på de omkomne hvor piper og ildsteder er årsak til brannen, er på hele 74 år og at hele 47 % av brannene skyldes feil bruk av ildstedene. Dette viser igjen hvilke områder og hvilke temaer som bør prioriteres framover, og at dette er oppgaver som kan utføres av feie-/tilsynspersonell.

I de senere år har enök, miljø og energi blitt satt på dagsorden i hele verden. Dette er imidlertid ikke noe nytt for feierfaget, da store deler av vårt fag nettopp påvirker og er påvirket av dette. Dessverre så har vi i Norge et noe snevert syn på effekten av, og bruken av feierfaget. Dette gjelder både den vanlige mann i gata, men dessverre gjelder dette også beslutningstakere i egne kommuner og lengre opp i systemet. Mye av dette skyldes nok at faget selv har vært for dårlig til å sette fokus på viktigheten av vårt arbeid. For mange er feieren en öeventyrfigurö som feier skorsteiner. På 90-tallet og framover snudde heldigvis noe av denne holdningen gjennom at vi ble pålagt å føre tilsyn med fyringsanlegg og vår kompetanse innen brannvern er i dag delvis utnyttet. Publikum krever stadig mer av feierne og det er på mange flere områder enn bare de klassiske brannforebyggende spørsmålene. Men det er fortsatt et enormt uutnyttet potensial i dette faget og vi vil her forsøke å poengtere viktigheten av faget i en miljösammenheng.

05 Tilsyn

På tross av at det lovpålagte tilsyn bare medfører tilsyn med fyringsanlegg, omfatter realiteten et langt mer omfattende tilsyn. Blant annet: Slukkemateriell, røykvarsleren, rømming, oppbevaring av brannfarlig opplag, miljø, informasjon (toveis kommunikasjon på enkeltnivå). Samt en rekke synergieffekter som hver for seg er samfunnsnyttige.

05.01 Hjemmel for tilsyn med fyringsanlegg

Dette er behandlet under punkt 3.1

05.02 Brannforebyggende tjenester

Vanlige forebyggende tjenester for feietjenesten i Norge:

- Gjennomfører feiing og tilsyn med fyringsanlegg i alle boliger i Norge.
- Gjennomfører feiing og tilsyn i andre byggverk enn de som er nevnt foran.
- Informasjon og veiledning om brannforebygging og brannteknikk
- Deltar årlig i aksjon boligbrann (ikke lovpålagt)
- Deltar årlig i brannvernuka (ikke lovpålagt)

Gjennomfører motivasjons- og informasjonstiltak om faren for, og ved brann, om forebyggende brannverntiltak og opptreden i tilfelle brann. Dette er et viktig arbeid i det forebyggende brannvernet. Det er av stor betydning at allmennheten gis tilstrekkelig og god informasjon.

I følge SINTEF rapport (NBL A07136), som har sammenlignet gjennomsnittet boligbranner knyttet til skorsteiner og ildsteder over en 5-årsperioden 1997-2001 med 5-årsperioden 2002-2006, har boligbranner med skorstein/ildsted som årsak blitt redusert med 12,2 %. Hva annet enn feierens tilsyn er mer nærliggende årsak til denne positive utviklingen. Trykket på tilsyn må holdes oppe på samme måte som tidligere. De kommuner som ennå ikke har fått satt dette skikkelig i system må DSB raskt reagere mot.

Boligtilsynet har pågått i 10-11 år og det kan vel sies at det er tiden for å utvide tilsynet til også å omfatte varse- og slokkeutstyr samt kontroll av rømningsveier.

Brannårsaker i fritidsboliger, og da spesielt fritidsboliger som benyttes for utleie bør også komme med i nye forskifter. Skorstein/ildsted er en mye større brannårsak på fritidsbolig enn vanlig bolig, noe vi mener har sammenheng med eier/brukers manglende kunnskap om fyringsanlegg. Feietjenesten vil her være en stor og viktig ressurs for å redusere risikoen før flere østørelse hendelser kommer frem i lyset. Å innlemme fritidsboliger kan gjøres enkelt ved at det omfatter fritidsboliger som er tilknyttet offentlig infrastruktur i form av veg, vann og avløp, (mens andre fritidsboliger som faller utenfor fastsatte regler vil det som tidligere være mulig å låne utstyr til egenhendig feiing, eller bestille feiing og tilsyn mot faktura i sommerhalvåret).

Boliger/enheter/byggverk beregnet for utleie for studenter og flermannsboliger bør også vurderes. Her får vårt forebyggende personell komme i dialog med unge personer som er vitebegjærlige på god og nyttig informasjon om brannsikkerhet i hjemmet.

Spesielle satsningsområder som ofte vurderes av kommunen/ brannsjefen som arbeidsoppgaver for feietjenesten

Feiervesenet mot 2020

Typiske risikoobjekter i kommunene er:

- Verneverdig bebyggelse i byer/tettsteder
- Overnattingsstedene i turistområder
- Eldre og demente som bor alene hjemme
- Oppbevaring av brannfarlig vare
- Samarbeid mellom brannvesen og byggesaksavdelinger
- Flermannsboliger

05.03 Fremtidige endringer

Feiermesternes Landsforening ser også at de kommunene som har slike østore hytteområder for utleieø begynner å tenke mer sikkerhet ved å vedta egne vedtekter for både feieing og tilsyn. Etter vårt syn, et meget fornuftig brannforebyggende tiltak. Vi har sett resultat av handlingslammelser fra kommune/brannsjef tidligere. Kommunene bør oppfordres av DSB til å vedta egne vedtekter for å redusere skade/hindre branndøde ved slike steder.

Når kommunen/brannsjefen henvender seg til DSB i dag skjer det motsatte, de blir frarådet å innføre slike vedtekter med begrunnelse i ømye jobbø. Vi spør, hva er prislappen på branndøde hos DSB? Om det ikke er vilje i DSB til endring av lovverket slik at fritidseiendommer tas inn som pålagt feie- og tilsynsobjekt bør kommune/brannsjef i det minste oppfordres av DSB til å vedta egne vedtekter. Ikke som i dag ø kommuner og brannsjefer blir nærmest frarådet dette.

Ser vi utviklingen av samfunnet med eldre som bor hjemme lenger, er det nærliggende å fokusere på forebyggende oppgaver som i dag pålegges pleie- og omsorgssektoren i kommunene. Slik den blir prioritert i kommunene hvor hjemmesykepleiere skal sjekke varsle- og slokkeutstyr m.m. er den etter vår mening lite verdt. Feieren er her en stor ressurs og også den myndighetsperson som er regelmessig inne i boliger og som kanskje er den mest aksepterte tjenesteutøveren. Her må i det minste et bedre samarbeid til.

Tilsyn med lagring av brannfarlige varer i boliger er viktig brannforebyggende tiltak. Feiersvennens utdanning har meget god kompetanse på området og slike oppgaver bør tillegges denne avdeling. IT verktøyet har vi som regel fra før, i motsetning til de avdelingene som sliter med øegenproduserteø systemer.

Mange kommuner har gode samarbeidsrutiner avdelingene imellom, men det finnes god mulighet for ytterligere samarbeid med tanke på kommunikasjon ved byggesaker, reguleringsplaner og meldinger om mindre tiltak. Her tenkes i første rekke kommunikasjon når det oppdages dårlig utført håndverk ved skorsteiner og ildsteder, som det etter vår mening ikke tas skikkelig tak i om feieren gir slik negativ melding.

Sintefrapporten:

øTilsyn med skorsteiner bør omfatte innvendig inspeksjon med egnet kamera, og kontroll av skorsteinens tetthet. Dette vil avdekke feil som kan medføre spredning av brann fra skorstein og inn i boligen. Alle tekniske forhold ved fyringsanlegget som kan ha betydning for brannstart og brannspredning må inspiseres, slik som brannmur, ildsted, tilslutninger etc.. Tilsynstjenesten bør utvides til å omfatte generelt tilsyn med brannsikkerhet i boliger. Gjennom feieropplæringen skal dagens feiere ha kompetanse til å utføre slikt tilsyn. Feiervesenets tilsyn bør så langt som praktisk mulig samordnes med tilsyn fra andre etater,

Feiervesenet mot 2020

for eksempel brannvesen og el-tilsyn. Erfaringer fra slikt samarbeid er overveiende svært gode. Samordning kan bety færre tilsynsbesøk, og lavere kostnader for publikum. Tilsynstjenesten må legges til tidspunkter på dagen når folk er hjemme, dette bør kunne organiseres ved samordning mellom flere tilsynsetater. I dag er det en stor del av publikum som aldri får besøk av feiertilsynet. Tilsynsbesøket bør komme ofte nok til å vedlikeholde beboernes bevissthet omkring brannsikkerhet i egen bolig. Huseier bør få en enkel, skriftlig rapport fra tilsynsbesøket. Dette er viktig dokumentasjon på brannsikkerheten i boligen, og bør fremlegges ved salg eller utleie av boligö.

05.04 Resultat av forslag til å skille ut feiing som lovpålagt oppgave for kommunen

Feiermesternes Landsforening mener kommunene står overfor store utfordringer når det gjelder de langsiktige (kompetanse) mål, hvis feie og tilsynsdelen skal skilles. Slik dette fungerer i dag kan vi beskrive på to måter (ut ifra hvor aktiv arbeidsgiveren har vært eller er), og det er med at öhos oss kan alle litt om altö eller öhos oss kan alle alt om altö. Ved en deling av feiing og tilsyn blir arbeidsfeltet innskrenket til bare en av delene, og det medfølger manglende kunnskap på kanskje de viktigste delene i tilsynsarbeidet. Vi mister samarbeidsfordelen som i dag utnyttes godt ved for eksempel at avvik som avdekkes ved feiing blir behandlet i samråd med vedkommende som har foretatt tilsynet. Dette er også mer ryddig og virker tryggere for den vanlige huseier. SAMHANDLING er viktig i all form for brannvernarbeid.

Det er ingen tvil om at mye eller det meste av den gode kompetansen som finnes på tilsynssiden oppnås med praksis fra feiarbeidet. Her er kunnskap til alle de forskjellige komponentene som inngår i et fyringsanlegg GULL verdt, for ikke å tenke på fremtiden med de nye EØS tilpasningene. Bare for å nevne noen, de nye klasseinndelingene på skorsteiner (les mer om CE-merking med forklarende tabeller på FLF's hjemmesider). Grunnlaget for å bli god forebyggende tilsynspersonell på boliger ligger i den grunnleggende kompetansen feieren får igjennom sin opplæring som feiersvenn, og med praktisk feiarbeid ute i felten. Enkelt sagt: FEIING OG TILSYN MÅ IKKE SKILLES. Da rives den gode tilsynskompetansen fort ned.

05.05 Forslag til fremtidige endringer

Boligtilsynet har pågått i 10-11 år og det kan vel sies at tiden er inne for å utvide tilsynet til også å omfatte varsle- og slokkeutstyr samt kontroll av rømningsveier.

Fritidsboliger

Brannårsaker i fritidsboliger, og da spesielt fritidsboliger som benyttes for utleie bør også komme med i nye forskifter. Skorstein/ildsted er en større brannårsak på fritidsbolig enn vanlig bolig, noe som har sammenheng med eier/brukers manglende kunnskap om fyringsanlegg.

Andre boliger/enheter

Tilsyn på andre boliger/enheter beregnet for studenter og flermannsboliger bør også vurderes.

Hjemmeboende eldre

Sammenlignet med øvrig befolkning anslår en Sintef-rapport at det er 4,6 ganger større sannsynlighet for at personer over 70 år omkommer i brann.

Feiervesenet mot 2020

Ser vi dette i sammenheng med hvordan brannforebyggende oppgaver i dag prioriteres, hvor det pålegges pleie- og omsorgssektoren i kommunene v/hjemmesykepleiere å sjekke varsle- og slukkeutstyr m.m. er den etter vår mening lite verdt. Feieren er her en stor ressurs og MÅ benyttes.

Brannfarlig vare

Fra 8.juni 2008 kom det nye forskrifter om brannfarlige, reaksjonsfarlige og trykksatte stoff. Kravet om tillatelser for oppbevaring erstattes av et nytt meldesystem og samtykke fra DSB.

På våre tilsynsrunder ser vi ofte at lagring av brannfarlig vare, enten det er i flytende eller i gass form blir tillagt avdelinger langt unna kompetanse på området. I tillegg er kompetansen på området begrenset i brannvesen. Feieren har kompetanse på området og en kontroll av anlegg, samt oppbevaring bør ligge her.

Feierne er også inne i boligen for å ta ut soten og ser hvilke ildsteder (olje- eller gassfyrte) som finnes der og vet dermed hvor tanker da skal registreres hvis de ikke er på registeret fra før. IT verktøyet har vi som regel fra før, i motsetning til de avdelingene som sliter med øgenproduserte systemer.

Samarbeid/kommunikasjon

Mange kommuner har gode samarbeidsrutiner avdelingene imellom, men det finnes god mulighet for ytterligere samarbeid med tanke på kommunikasjon ved byggesaker, reguleringsplaner og meldinger om mindre tiltak.

Kompetanse forebyggende personell

Som tidligere nevnt, ut i fra dagens opplæringsplan er kompetanse i feietjenesten meget god og grunnlaget for å opprettholde kompetansen i fremtiden er at feiing og tilsyn fortsatt må øgå hånd i hånd. Disse tjenestene må **ikke** skilles.

05.06 Kost/nytte

Feiermesternes Landsforening mener klart at boligtilsynet som ble innført igjen i 1997 har gitt resultater og viser at dette er riktig ressursbruk.

Når vi i tillegg vet at ca. 95 % av branndøde skjer i boliger bør det ikke være tvil om at dette er riktig ressursbruk. Håper ikke branndøde skal ha en ømaksimumsprislappö. Vi antar at ved å utvide feiing og tilsyn til også å omfatte fritidsboliger (som er tilknyttet offentlig infrastruktur i form av veg, vann og avløp), varsle- og slukkeutstyr samt kontroll av rømningsveier kan antall branndøde reduseres med 10 %.

Dagens feieordning i Norge er på ingen måte fullkommen, men kost/nytte effekten har man mulighet for å øke effekt av ytterligere ved at varsle- og slukkeutstyr samt kontroll av rømningsveier blir en inkluderende oppgave. Først da kunne vi med større sikkerhet sett nedgang i antall branndøde.

Med felles opplæringsplan som i dag på feie- og tilsynsdelen er dette en økonomisk gevinst som kan bli svekket eller helt borte om feie og tilsynsdelen blir skilt. Erfaringsutveksling med felles personell som jobber mot samme sak, **ett mer brannsikkert hjem**, må være den mest rasjonelle drift for å nå våre felles brannforebyggende mål.

Feiervesenet mot 2020

20-25 % har varslingsutstyr som ikke fungerer. Dette til tross ønsker ikke DSB at slik tjeneste skal inngå i den vanlige feie- og tilsynsrollen i boligtilsyn. Kontroll av at varsle- og sløkkeutstyr finnes og at det fungerer etter hensikten bør bli en pålagt oppgave samtidig med feiing/tilsyn. Bør selvsagt også inngå i gebyrgrunlaget da slik kontroll tar relativt liten tid.

. Alle tekniske forhold ved fyringsanlegget som kan ha betydning for brannstart og brannspredning må inspiseres, slik som brannmur, ildsted, tilslutninger etc. Inspeksjon av skorstein og ildsted kan forhindre boligbranner som skyldes feil ved fyringsanlegget (sotbrann, feil med skorstein, feil med ildsted, feil med brannmur, avstand brennbart. Slike boligbranner utgjorde til sammen 55 % av boligbrannene registrert med brannårsak 2.4 *piper og ildsteder* i perioden 1998 til 2006.

Tilsynstjenesten bør utvides til å omfatte generelt tilsyn med brannsikkerhet i boliger. Gjennom feieropplæringen skal dagens feiere ha kompetanse til å utføre slikt tilsyn. Feie-/tilsynstjenesten bør så langt som praktisk mulig samarbeide med andre etater, for eksempel tilsynsseksjonen § 13 i brannvesenet og det lokale el-tilsynet. Erfaringer fra slikt samarbeid er overveiende svært gode. Vestfold Interkommunale brannvesen IKS samarbeider med det lokale el-tilsyn med tilsyn på tett trehusbebyggelse. Slikt samarbeid bør ses i sammenheng med risikobilde/objektet Samordning kan bety færre tilsynsbesøk, og lavere kostnader for publikum.

Tilsynstjenesten må legges til tidspunkter på dagen når folk er hjemme, dette bør kunne organiseres ved samordning mellom flere tilsynsetater. Tilsynsbesøket bør komme ofte nok til å vedlikeholde beboernes bevissthet omkring brannsikkerhet i egen bolig.

Huseier bør få en enkel, skriftlig rapport fra tilsynsbesøket. Dette er viktig verdipapir på brannsikkerheten i boligen, og bør fremlegges ved salg eller utleie av bolig.

05.07 Avvik / Merknader

Fordeling av antall avvik og merknader blant respondentene.

Blant de 7 største feiervesenene oppgir 5 at de registrerer mer enn 2 500 avvik per år, og de samme 5 oppgir også mer enn 2 500 registrerte merknader per år.

34 av de 35 minste feiervesenene svarer at de registrerer 0-500 avvik og 0-500 merknader årlig, mens ett oppgir 500-1000 registrerte avvik og 500-1000 registrerte merknader per år.

05.08 Sintef rapporten: Kan feie- og tilsynstjenesten deles i to ulike virksomhetsområder?

I teorien kan feievirksomheten og tilsynstjenesten være to separate virksomhetsområder, men spørsmålet er om det er hensiktsmessig å organisere det slik. Læreplanen i feierfaget skal gi feierne kompetanse til både å utføre feiing, og å føre tilsyn med fyringsanlegg. Feierne skal også kunne føre tilsyn med brannsikkerhet generelt, og gi beboerne informasjon om brannsikkerhet i egen bolig. En kombinasjon av praktisk feiing og tilsyn bør gi feierne erfaring som er viktig for den generelle forståelsen av brannsikkerhet. En god forståelse av brann som problem, vil være nødvendig for å oppdage mangler ved både fyringsanlegg og i boligen forøvrig, som kan ha betydning for brannsikkerheten. Feiere med god og bred innsikt i brannproblematikk vil også nå lettere frem med informasjon om brannsikkerhet til beboere, og dette er spesielt viktig i tilfeller der brannrisikoen er høy.

I stedet for å dele feie- og tilsynstjenesten, kan det være bedre å supplere tilsynet med bistand fra andre tilsynsetater, slik som el-tilsynet og brannvesenet. Erfaringene med samarbeid om tilsyn er stort sett gode, jamfør spørreundersøkelsen blant feiervesen (kapittel 6.2.5), og dybdeintervjuer (kapittel 7). Resultatene fra det såkalte *Hallingdalprosjektet*, der Hallingdal

Feiervesenet mot 2020

brann- og redningstjeneste (interkommunalt selskap) og det lokale el-tilsynet samarbeidet systematisk med forebyggende brannvern, er også overveiende positive /32/. Prosjektet medførte viktig kompetansebygging, og hadde fokus på tett oppfølging og kommunikasjon underveis. Dette førte til et vesentlig mer effektivt tilsyn, noe som kan bidra til å forebygge brann i bolig. Slikt samarbeid kan være svært utviklende for det faglige nivået og tilsynsvirksomheten, særlig i mindre kommuner. Prosjektgruppen for Hallingdalprosjektet antar at det ligger stor overføringsverdi i erfaringene også for andre tilsvarende lokale myndigheter. Koordinering av myndighetenes tilsynsaktiviteter vil føre til færre tilsyn for beboerne, og dette kan være en gevinst.

05.09 Feiermesternes Landsforenings kommentar:

Det lovpålagte tilsynet er tilsyn med fyringsanlegg. Et etter vår mening særdeles viktig tilsyn. Å holde trykket på tilsynet har visst gode resultater på brannstatistikken. Dette viser sammenligninger med bygningstyper uten tilsyn (helårsboliger kontra fritidsboliger). Sammenligninger mht el-tilsyn hvor manglende trykk på tilsyn tilsynelatende medfører økninger på brannstatistikken. Videre viser effekten av tilsyn i særskilte brannobjekter å være svært effektivt i forhold til begrenning av branner.

På tross av at det lovpålagte tilsyn bare medfører tilsyn med fyringsanlegg omfatter realiteten et langt mer omfattende tilsyn. Blant annet: Slukkemateriell, røykvarsleren, rømning, oppbevaring av brannfarlig opplag, miljø, informasjon (toveis kommunikasjon på enkeltnivå). Samt en rekke synergieffekter som hver for seg er samfunnsnyttige.

Nok en gang er problemet at manglende markedsføring og dokumentasjon av tilsynet ikke har vært god nok. DSB omtaler ikke feieren som en brannforebyggende ressurs, selv ikke i sammenhenger hvor fokus på boligbranner er tema. Videre fremhever direktoratet at tilsyn er mangelfullt i store deler av landet. Mange kommuner har ikke gjennomført tilsyn.

Viktig for oss blir å peke på fakta og resultater, samtidig som vi har fokus på fremtiden. Kanskje er tilsyn i fritidsbolig på høy tid å starte med? Hva med de samfunnsendringer som er i ferd med å skje. Nye produkter (etanolfyrte peiser), endringer i fyringsmønster (mer bruk av biologisk fyring) osv. Dette er helt klart forhold som må inn i debatten om tilsyn. Brann- og uhellstatistikken er et annet men ikke mindre viktig forhold. Økning i antall omkomne, 95% forulykker i bolig, undersøkelser som viser at røykvarslere ikke virker med mer. Eldre pleie- og omsorgstrengende som er en utsatt gruppe. Økning av rekkehusbranner, el- branner osv. Et tredje viktig forhold er manglende tilsyn i byggesaken, grådighetskulturen, ulovlige ombygginger med mer.

- Kost/ nytte ved tilsyn
- Tilsyn i byggesaken/ stikkprøver?
- Grådighetskulturen/ umoral
- Fritidsbolig
- Lik praksis /kvalitet
- Rekkehusbranner/flermannsboliger
- Nye ildsteder
- Gassfyring
- Hjemmeboende pleie- og omsorgstrengende
- Utdanning
- 2 veis kommunikasjon
- Konsulent

Feiervesenet mot 2020

- Alternativ oppvarming
- Kontakt opp mot DSB/BE
- Statistikk over avvik
- DSB Tilsyn av kommunene (brann /feiervesen)
- EU- kontroll på hus
- Elektrisk
- Ulike fyringsanlegg
- Feierens oppgaver

05.10 Vedforbruk i Norge

Vedforbruket i Norge økte med 22 prosent fra 1990 til 2000. Fra 2000 til 2001 var økningen på 4 %. Foreløpige tall for 2007 viser en nedgang i vedforbruket fra 2006 på 10 %. Det kan forklares med økt bruk av rentbrennende ovner, som gir mer nyttiggjort energi per kilo ved. 13 % av husholdningenes samlede vedforbruk brukes i fritidsboliger, og utgjorde nesten 190 000 tonn i 2007, dette er på samme nivå som i 2006. 32 % av "hytteveden" ble brent i nye, rentbrennende ovner, 55 % i gamle ovner og 13 % i peis.

Det ble brent i overkant av 1,2 millioner tonn ved i norske boliger i 2007. 4 % av denne vedmengden ble brent i peis, og 41 % i rentbrennende ovn (ovner produsert etter 1998).

06 Enøk/ miljø/ energi

I de senere år har enøk, miljø og energi blitt satt på dagsorden i hele verden. Dette er imidlertid ikke noe nytt for feierfaget, da store deler av vårt fag nettopp påvirker og er påvirket av nettopp dette. Dessverre så har vi i Norge et noe snevert syn på effekten av og bruken av feierfaget. Dette gjelder både den vanlige mann i gata, men dessverre gjelder dette også beslutningstakere i egne kommuner og lengre opp i systemet. Mye av dette skyldes nok at faget selv har vært for dårlig til å sette fokus på viktigheten av vårt arbeid. For mange er feieren en øeventyrfigurø som feier skorsteiner. På 90-tallet og framover snudde heldigvis noe av denne holdningen gjennom at vi ble pålagt å føre tilsyn med fyringsanlegg og vår kompetanse innen brannvern er i dag delvis utnyttet. Publikum krever stadig mer av feierne og det er på mye flere områder enn bare de klassiske brannforebyggende spørsmålene. Men det er fortsatt et enormt uutnyttet potensial i dette faget og vi vil her forsøke å poengtere viktigheten av faget i et miljøssammenheng.

06.01 Helhetstenking på fyringsanlegg i et miljøperspektiv:

Som et utgangspunkt for å skape forståelse vil vi forsøke å illustrere hvor langt, men samtidig hvor kort vi har kommet med forståelsen. Vi har i Norge både brannkrav og miljøkrav til ildsteder. Men om vi ser til f.eks Tyskland (hvor feiing er hjemlet i miljølovgivningen og ikke gjennom brannlovgivningen) så ser vi raskt hvor et av forbedringspotensialene ligger. Der er det krav til utslipp fra fyringsanlegget !!! Det hjelper lite hvor rentbrennende et ildsted er, om det totale fyringsanlegget er konstruert, brukt og vedlikeholdt feil. I flere tilfeller er også valg av oppvarmingskilde feil. Altså bør feierens oppgaver starte allerede i planarbeidet i kommunen. Krav til valg av oppvarmingskilde (fjernvarme, gass, pellets osv) i reguleringsplaner vil virke veldig positivt på både brannforebygging og miljø. Gjennom de enkelte byggesaker, via informasjon/kurs til håndverkere og til vårt eget tilsyn kan og bør vi være en offentlig aktør. Heldigvis er det kommet inn forståelse for dette i enkelte kommuner,

Feiervesenet mot 2020

men det er veldig langt igjen og muligheten og oppfordring til slik helhetstenking bør forankres.

Miljø, energi og enøk faktorer er vesentlige og viktige deler av feierens oppgaver og gjøremål. Dette har dessverre kommet i skyggen i forhold til den brannforebyggende delen. Både med hensyn til oppgavene, men særlig i forhold til å bringe ut informasjon om disse temaer. Dette er trist av mange årsaker, miljø er i skuddet som aldri før. Nesten ingen temaer i samfunnet debatteres uten at miljøfaktoren er medvirkende. Feierfaget sitter mitt opp i dette, og vi bør selvsagt sette langt mer omfattende trykk på denne delen. Ikke på bekostning av det brannforebyggende, men i tillegg. Her er synergieffektene gjensidige.

- Fyring i forhold til miljø, energi utnyttelse.
- Rentbrennede
- Kullosforgiftning
- Biologisk brensel
- CO2 utslipp
- Svevestøv
- Feiing av fyringsanlegg (jf. økt svevestøv av biologisk brensel)
- Nedgravde oljetanker (tilstandskontroll)

06.02 Fyringsanleggets eksterne påvirkning:

Fyringsanlegget består av matesystem, ildsted, ventilasjon og skorstein, og alt dette påvirker direkte inneklima, lokal luftkvalitet, global oppvarming og forurensning i grunnen.

Inneklima:

Med feil på fyringsanlegget vil underskudd på oksygen i hjemmet kunne oppstå. (Dette vil bli enda viktigere i åra framover, med tanke på bygningslovens krav til tette bygninger). Dette fører til slapphet og hodepine. I verste fall vil et fyringsanlegg føre til kullosforgiftning.

Lokal luftkvalitet:

Utslipp fra fyringsanlegg er sammen biltrafikk årsak til partikler i svevestøv. Dette er i enkelte områder et stort problem og merkes i første rekke av astmatikere. Piggdekk- og rushtidsavgift er forsøkt innført, men også pålagt feiing av ildsted kan være et bra virkemiddel. Dette er selvfølgelig et større problem i byer enn på mindre steder, men når man tenker på effektbesparelsen så bør dette være et generelt krav. Ved å feie bort 1 millimeter sot i et ildsted vil man få ca. 10 % bedre utnyttelse, så økonomisk vil dette faktisk i de fleste tilfeller være lønnsomt for kundene.

Global oppvarming:

Fyring fra oljefyrte anlegg er med på å øke utslippene av CO2. Når man tenker på at det også her er tilsvarende effektbesparing i feiing av kjelene, er det veldig merkelig at brukerne ikke er pålagt et slikt vedlikehold. Miljøbesparelsene er enorme, og kostnadene for bruker er mindre eller lik besparelsen av oljeforbruket. Nå fases riktignok en del slike anlegg ut spesielt i offentlige bygg, men det er ingen grunn til at krav om vedlikehold ikke bør innføres.

PAH-kartlegging:

Dette er stoffer som har lang nedbrytningstid i naturen og som blant annet er kreftframkallende. Det påfallende er at en kartsammenligning av fyringshyppighet med PAH-kart viser at dette er sammenfallende. Altså vil mer effektiv fyring og dermed mindre utslipp fra slike anlegg også kunne begrense PAH-konsentrasjonene.

Feiervesenet mot 2020

Forurensning i grunnen:

Siden tanker med flytende brensel er en del av fyringsanlegget, er det naturlig at kommunene benytter feierne til å kontrollere disse. Dette både med tanke på brannsikkerhet og miljø.

Sur nedbør:

Det er ikke så stor fokus på dette lengre, men en bedre utnyttelse av oljefyring vil også ha den bieffekten at utslipp av svoveldioksyd vil bli begrenset.

Deponering av sot:

Siden sot er spesialavfall har vel feiervesenet også her en utfordring. Hvordan man håndterer dette med verneutstyr og hvor man deponerer det er en utfordring framover.

Kort oppsummert viser dette at et tettere samarbeide mellom feiervesenet i kommunen og miljøavdelingen vil være en suksessfaktor for miljøet.

06.03 Feierens rolle i ENØK (energiøkonomisering)

Valg av oppvarmingskilde er en daglig problemstilling feierne møter når man er på tilsyn. Dette er en utfordring, siden produktene er så mange og riktig valg beror på flere faktorer. Vår oppgave blir her å gi kundene råd om riktig valg av oppvarmingstype og ikke produkt. Like viktig blir det i etterkant å sørge for riktig bruk og vedlikehold. Samarbeid med for eksempel ENOVA vil kunne være grunnlag for suksess. Opplæring av byggebransjen er også en nøkkel, da det dessverre her i mange tilfeller vil være uvitenhet og profitt med i deres vurdering. Det er derfor meget viktig at det er en kommunal oppgave å informere om riktig valg. Objektiv vurdering av de forskjellige produktene kan og bør gjøres av feierne, som er den eneste faggruppen som skal ha kunnskap om alle de forskjellige løsningene. Siden det er så mange produkter å velge mellom (eks. ved, pellets, gass, jordvarme, varmpumpe, olje, parafin, strømí osv), vil det for publikum være en trygghet å kunne rådføre seg med en offentlig tjenestemann.

Dette er kun en kort belysning av feierens rolle i denne sammenhengen og mye må kunne gjøres med denne problematikken, men en ting er sikkert; oppgaven med rent miljø er en offentlig oppgave og en viktig aktør for kommunene vil framover være feieren. Dette fordi kunnskapen ligger innen faget, den offentlige feieren er objektiv og at det vil bli utført på en økonomisk riktig måte.

07 Ventilasjon

Det spesielle for feierfaget er at deres store aktivitet har innvirkning på flere andre viktige forhold. Bedring av brannsikkerheten kan i mange sammenhenger også bidra til bedre innemiljø. Det bidrar til å redusere helseplagene. Få eller ingen andre faglige aktiviteter har på samme måte en så stor og viktig samfunnsmessig konsekvens som feieren når denne utfører en av sine mange arbeidsoppgaver.

Ventilasjon i forhold til fyringsanlegget. Problemene rundt, viktigheten i forbindelse med vrikningsgrad, forurensning, innemiljø og feilaktig forbrenning som kan medføre store konsekvenser som brann i anlegget, utpuffing osv.

- SIV
- Tøff nok i forhold til forbrenningsluft inn i boligen?

Det finnes mange öselvstuderte røvereö i faget ventilasjon og inneklime og de kan ture frem nesten som de vil. En årsak til dette kan være at det er liten faglig interesse fra de som burde kontrollere og veilede på en uhildet måte. Dessverre finnes det mange eksempler på at personer i ledende stillinger lar seg lure av veltalende useriöse öbusinessfolkö som utgir seg for å være spesialtister og eksperter.

Det er beklagelig at myndighetene av en eller annen uforklarlig grunn ikke vet hvor spesialistene er å finne ö og at de finnes innefor egne rekker. Hvorfor vet disse ikke at feieren har både utdannelse og erfaring innenfor disse spørsmålene ? Kanskje har feiervesenet ikke vært flinke nok og tydelige nok i forhold til myndighetene.

Det er viktig å understerke at fyringsanlegget består av **Skorsteinen, Ildstedet og Ventilasjonen**. Begrepet **SIV** betegner dette. Disse tre enhetene som hver for seg rommer egne fagområder må når de settes sammen til et fyringsanlegg, tilpasses eller harmoniseres nøye for at de minimale kreftene som styrer fyringsanlegget skal kunne virke sammen som et brannsikkerhets ö og funksjonsmessig godt anlegg, og et anlegg med minimale utslipp av skadelige stoffer. Viktigheten av helhetlig forståelse er derfor påkrevd hos de som er - og oppfattes som fagfolk på dette området. De virkelige ekspertene finnes kun i feierfaget. Av en eller annen uforklarlig grunn oppfattes også andre fagområder av folk flest også som fagfolk her. Vi nevner mur -, tømmer -, rørlegger ö og blikkenslagerfaget. Det er derfor viktig å understreke at det er hevet over enhver tvil at kun feierfaget har den teoretiske og praktiske viten som må til for nettopp å inneha tilfredsstillende helhetlig forståelse på dette området. Minner om at i de fire årene med teoretisk og praktisk opplæring som må til for å kunne klare svennebrevet i feierfaget, har de et antall timer med teori i disse enhetene (SIV) som langt overstiger alle andre praktiske -, men også faktisk teoretiske/akademiske fag.

Ventilasjonen har vist seg å være den enheten i SIV som vanskeligst lar seg forklare ovenfor andre aktører enn feierfaget, og ovenfor folk flest. En av årsakene er at vi i de siste vel tretti årene har blitt ö tutet ørene fulleö av hvor viktig det er å öskalke alle lukerö i boligen for å minske fyringsutgiftene, og for å unngå ubehagelig trekk. Det er skremmende over hvor lite bransjefolk og menigmann forstår/ eigner seg til forhold knyttet til viktigheten av å få byttet ut helsefarlig inneluft med frisk og helsebringende luft utenfra, samt tilføre tilstrekkelige/forskriftsmessige mengder forbrenningsluft til ildstedene for at de skal kunne virke som forutsatt. I denne forbindelse er det viktig å minne om at rentbrennende ildsteder ikke brenner rent hvis de ikke får tilført de mengder forbrenningsluft som kreves. Det vil si at de forurenser like mye som de gamle. Det vil si opptil 90 % mer !

Feiervesenet mot 2020

07.01 Kort innføring i ventilasjonsteknikk

Læreboka ö Varme og ventilasjonsteknikkö som er en av lærebøkene i feierfaget vier 120 sider til temaene inneklima og ventilasjonsteknikk. Her får elevene en god innføring i de ventilasjonssystemene som finnes, og viktigheten av forskriftsmessig ventilasjon.

For å få forståelse for viktigheten av at feierfaget er eksperter også på dette området tar vi med en kort oversikt over hovedprinsippene vedrørende forholdet mellom lovpålagt ventilasjon og ó tilførsel av tilstrekkelige mengder forbrenningsluft til fyringsanlegget. Det er dessverre en utbredt oppfatning at dette er ösamme sakö, men det er det så absolutt ikke. En kan til nød si at dette er to sider av samme sak, i og med at hovedprinsippet for begge forhold er det faktum at en må føre luft utenfra og inn i boligen gjennom hull i veggene, og alt/noe mer på grunn av oppvarmingen må så ut igjen.

Forutsetningen for et virksomt fyringsanlegg er at ventilasjonsanlegget er riktig prosjektert, bygget, justert og at eier/bruker har fått god nok informasjon til å kunne benytte det riktig. Først da kan anordningene for tilførselen av riktige mengder forbrenningsluft til fyringsanlegget prosjekteres, bygges og benyttes riktig. Uttrykket öbalansert ventilasjonö medfører i stor grad misforståelser hos de som ikke innehar god nok forståelse på dette området både i VVS ó og fyringsbransjen.

öBalansert ventilasjonö i hus med fyring i ovner og skorsteiner tilsier at ventilasjonen aldri er i balanse med fyringsanlegget på grunn av de minimale kreftene som styrer funksjonen ved fyring. Et mekanisk styrt ventilasjonsanlegg krever uansett en grundig og lettlest bruksanvisning for at fyringsanlegget skal kunne brukes og virke tilfredsstillende.

Feierfagets håndtering av ventilasjonsteknikk i dag og i framtida

Inntrykket er at forholdene på dette området meget sjelden er i orden. I vårt nærmiljø utøver feieren en førsteklasses jobb for å øke forståelsen for disse forholdene, samt informerer om og gir anbefalinger og påbud om å bringe disse forhold i orden.

07.02 Nytte/kost

Nytten går fram av det som er nevnt tidligere. En får ikke fyringsanlegg til å virke slik de skal uten at ventilasjonsanlegget og anordningene for tilførsel av forbrenningsluft til fyringsanlegget virker godt sammen. Hvis dette ikke er nøye tilpasset vil anlegget funksjonere dårlig, og derfor gi unødig stor brannfare, forurensning / utslipp og uøkonomisk fyring. Kostnaden ved å forbedre dette vil være minimal. Det er kun for ledelsen å informere om at feierne skal bruke sin kunnskap også på dette området ute hos huseierne, og eventuelt å repetere lærdommen for de som måtte trenge det. Forbedringspotensialet er stort.

07.03 Framtida - Muligheter / oppgaver

Bruk av biobrensel vil måtte øke drastisk framover, og ved bruk av denne typen brensel er forholdet til ventilasjonen å regne som et være eller ikke være for slike fyringsanlegg. Hvis anlegget må ösliteö med ventilasjonsproblemer, vil det ikke kunne benyttes, og det vil bli problemer hvis det ikke finnes minst en faggruppe som virkelig kan helheten her. Det vil måtte stilles strenge krav både til produsenter, leverandører, prosjekterende, utførende og brukere. Dette vil kreve at noen må kunne overvåke det hele ved å kontrollere bruken og vedlikeholdet, samt informere på en uhildet - og derfor på en trygg og riktig måte ovenfor eier/bruker. De eneste som kan klare dette på en virkelig helhetlig måte er utøvere i feierfaget.

Feiervesenet mot 2020

Kost/nytte forholdene her bør være tindrende klare for alle og enhver; feieren er teoretisk pålagt å besøke boligen minst en gang hvert fjerde år, og i praksis oftere i forbindelse med feiingen.

Feiing er i denne sammenheng like viktig som tilsyn, da typen sot / avleiringer i skorsteinen viser på hvilken måte det fyres.

Her er det viktig å få fram at 1 mm sotbelegg inne i ildstedet minsker varmeavgivelsen med ca. 5 %, og øker forurensningen. En kjel med 1000 kw vil tape 50 kw hver eneste time med 1 mm mer sot.

07.04 Samarbeide med andre

Feieren kan med fordel samarbeide med VVS bransjen spesielt og andre aktører i byggebransjen generelt, da en stadig ser eksempler på at det er liten eller ingen viten om fyring og ventilasjon i denne forbindelse, blant disse gruppene. Kurs og informasjonsvirksomhet ovenfor rørleggere, ventilasjonsoperatører og andre vil derfor kunne bedre forholdene på dette området vesentlig.

07.05 Nye byggeforskrifter / TEK 07`

TEK 07` vil måtte kreve enda mer teoretisk kunnskap rundt disse forhold enn tilfellet er ved dagens forhold. Huset vil i større grad bli en ödatamaskinö, som vil måtte kunne styres / brukes både teoretisk og praktisk på en helt nøyaktig måte.

Kost / nytte i denne sammenheng bør være unödvendig å nevne; feierne har vi, de kan grunnprinsippene på dette området, og ved bruk av kun minimale ressurser vil de stå frem som våre framtidige virkelige energieksperter.

Virkelige ö i den forstand at alt annet enn å påse at forbrukeren benytter de etter hvert høyteknologiske produktene riktig, blir kun ren teori. Et eksempel som alle kjenner godt til er å se hva som skjer hvis du ikke kan bruke Pc`n riktig, eller hvis den streiker helt.

Det særnorske som går på at alle må kunne litt om alt for å kunne overleve i dette grisgrendte og langstrakte landet må det etter hvert settes inn store ressurser på å bli kvitt snarest mulig.

Det vil måtte bli behov for smalere og smalere fagkulturer for å kunne stå imot den høyteknologiske hverdagen som til dels allerede er her, og som utvikler seg stadig raskere. Feierfaget er et av de små fagene her i landet, og vil nettopp derfor enkelt, rimelig og raskt kunne ösnu seg i riktig retningö.

Et godt eksempel på dette er hvordan feierfaget nå har forandret navnet på en virkelig faglig suksess fra öKurs og informasjonsdageneö til öMiljø og brannforebyggende konferansenö.

07.06 Nytt lovverk ö forskrifter

Det er på tide også for myndighetene å tenke helhetlig, og ikke kun i seksjoner slik som nå.

I det minste må bransjer og fagmiljøer som ligger nær hverandre måtte kunne rette seg etter et samordnet og helhetlig lovverk. På området fyring vil miljömessige forhold på en helt naturlig måte komme inn.

Noen av de største forurensningene kommer fra fyring, og derfor kan også de største bedringene også komme ved at lovverket samordnes til å gjelde begge forhold.

Feiervesenet mot 2020

Det å bruke ressurser på å utarbeide forskrifter som omhandler forhold vedrørende hvordan dagens brann- og feiervesen skal drives er sløsing med skattepenger.

Rapporter, vurderinger, temahefter og nye forskrifter har dukket opp som öpaddehatterö de senere åra, og nå må det bli slutt.

Driften og de forskriftene som styrer dette er greie, men det er de som administrerer og som er satt til å håndheve lovverket som må forandres/ læres opp til å se helheten.

Konsekvenser for enheten ventilasjon av en eventuelt svekket feie og tilsynstjeneste.

Tidligere ble det nevnt at forhold knyttet til enheten ventilasjon i fyringsanlegget er den vanskeligste å få forståelse for. Det vil derfor kunne få store konsekvenser hvis feierfaget skulle bli svekket, og den virkelige helhetlige forståelsen som de innehar ikke ville kunne bli benyttet fullt ut.

Hvem skal da kunne påpeke viktigheten av , lære opp andre, og vise hvordan man tilpasser ventilasjonsmessige forhold til fyringsanlegget.

Hvem kan overta? Ingen andre enn utøverne i feierfaget!

08 Kompetansemål for feierutdanningen

Feierfaget har 4 års utdanning, læreplan i feierfaget er omfattende og samfunnstjenelig. En unik kompetanse oppbygning for trygghet i samfunnet. Dessverre så benytter ikke samfunnet feierens tillærte kompetanse fullt ut. Mangelfull kunnskap om utdannelsen for utenforstående er muligens den største uvitenhet innen vårt virke. Nettopp derfor kan det tenkes at utfordringen er størst her.

Opplæring og kunnskap er i tillegg den viktigste del av enhver profesjon. Det er derfor viktig å holde sterk fokus på alt som har med opplæring å gjøre. Brannskolen må følges opp, og tilføres korrekte og kvalifiserte ressurser. Nye produkter og samfunnstrender er viktig å bringe inn i opplæringen så tidlig som mulig. Kontinuerlig etter- og videreutdanning er vesentlig for til enhver tid kunne møte de utfordringer som kommer. Til eksempelvis må gassfyring og pelletsfyring være temaer som må bakes inn i den konkrete opplæring

I henhold til Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen skal feiing og tilsyn utføres av personell som innehar svennebrev i feierfaget eller har tilsvarende kvalifikasjoner. Målsettingen for feierutdanningen er beskrevet i Læreplan i feierfaget som ble gjort gjeldende fra 1. august 2007. Fullført og bestått opplæring fører fram til svennebrev, og yrkestittelen er feiersvenn.

08.01 Korrekt og riktig undervisning:

Dagens modell:

- Underlagt lov om fagopplæring.
- Læreplanen i feierfaget er ny i 2007 og er fremtidsrettet.
- 4 års utdanning, 1 år bygg og anleggsteknikk deretter særløp 3 år i bedrift hvor av 17 ukers kurs ved Norges brannskole. Bedriften må være godkjent lærebedrift for å ta inn lærlinger.
- Man kan også ta utdannelsen som praksiskandidat, da med 25% lengre læretid.
- Norges brannskole tilbyr kurs for feierlærlinger 17 uker og praksiskandidater 8 uker.
- Resten av utdannelsen fåes i den enkelte bedrift.
- Det utdannes ca 20 lærlinger og 20 praksiskandidater årlig.
- Norges brannskole tilbyr etterutdanningskurs for feiere.
- Man kan ta mesterbrev i feierfaget som kan gjennomføres enten nettbasert eller oppsatt som fellesundervisning.
- Med fagutdannelsen så har man mulighet for å videreutdanne seg til å bli brannsjef.

Utdannelsen består av 2 hovedområder som er Forebyggende brannvern og Bransjelære. Feieren får kunnskap om generell brannforebyggende tilsyn, fyringsteknikk og skorsteinsteknikk. Vurdering av branntekniske løsninger og ulike brannsikringstiltak i bygninger. Forståelsen av de branntekniske egenskapene til bygningsmaterialer og bygningskonstruksjoner. Kunnskap om gjeldende regelverk, etiske retningslinjer og kundebehandling. Analyse, kontroll samt veiledning i montering og bruk av fyringsanlegg. Forståelsen av fagets plass i samfunnet. Kunnskap om hvordan skorstein, ildsted og ventilasjon fungerer sammen og de miljømessige konsekvensene ved at fyringsanlegget ikke er inntakt og vedlikeholdt (feiet). Feieren får god kompetanse innen kommunikasjon, informasjon, motivasjon og bruk av forskjellige kommunikasjonskanaler. I feierfaget inngår

Feiervesenet mot 2020

også digital registrering, rapportering, saksoppfølging og dokumentasjon. Helse miljø og sikkerhet og kvalitetssikring står sentralt i hovedområdet.

En feiersvenn er den eneste som har fagutdanning innen fyringsteknikk, skorsteinsteknikk og forebyggende brannvern. Utdanningen sikrer kvaliteten på tjenesten. Utdanningen er samfunnstjenelig og viktig for brannsikkerheten og ikke minst de miljømessige konsekvensene i boliger. Utdanningen gir opplæringskandidaten faglig stolthet og en god kompetanse på veien for å kunne videreutvikle seg. Man kan med utdanningen bli brannsjef. Med bakgrunnen feieren har med sin utdanning gir dette eier/bruker en trygghet, kvalitet og uhildet svar/informasjon om brannsikkerheten i Deres eget hjem.

Offentlige personer som utfører tjenesten i den enkeltes bolig daglig, må ha et minimum av kompetanse og det er feierfaget sikret gjennom læreplanen. Det er nok av eksempler på andre øhåndverksyrkerø hvor de kaller seg faglært men mangler fag/svennebrev og den enkelte regelrett blir lurt av disse useriøse aktørene. Offentligheten må aldri gå til det skritt at de fjerner kravet om fagutdanning for utførelse av slike samfunnsviktige tjenester som feiing og tilsyn er.

I små kommuner er gjerne feiersvennen den eneste blant de kommuneansatte som kan besvare tekniske spørsmål innen brannforebyggende tiltak, fyringsteknikk og skorsteinsteknikk. Dette er uvurderlig kompetanse å ha i kommunen/samfunnet (Norge består av mange små kommuner).

Det er viktig at utdanningen foregår på et sted i Norge. Det er viktig grunnet at fagmiljøet er så pass lite, at utdanningen skjer på en og samme skole hvor vi har samlet de beste lærekraftene og de fasiliteter som trengs og er tilpasset opplæringsbehovet. I dag skjer dette ved Norges brannskole hvor all utdanning innenfor fagområdet brann er. Norges brannskole har utviklet og utvikler seg stadig til det bedre. Boforholdene ved Norges brannskole er bra og kost/losji er rimelige i forhold til alternativene.

De miljømessige konsekvensene av feilmontering, feil dimensjonering, feil fyring, manglende frisklufttilførsel og vedlikehold av fyringsanlegg kan bli meget store dersom det ikke regelmessig feies og føres tilsyn med fyringsanlegget. Feiing, tilsyn og informasjonstiltak med fyringsanlegg er en stor bidragsyter til å forbedre miljøet i form av reduserte utslipp fra anlegget. I 60 -70 og deler av 80 årene fyrte mange med parafin og olje. På 90 tallet og nå er nesten samtlige oljefyringsanlegg borte eller på vei bort og erstattet med fast brensel. Dette fører til at vi nå har en helt ny generasjon som må læres å fyre med fast brensel. Denne oppgaven er det kun feieren som kan utføre. Myndighetene og verden for øvrig har stor fokus på miljøet og satsing på fornybar energi. Økningen av fast brensel vil derfor bibeholdes i årene fremover. Feiing, tilsyn og informasjonstiltak med fyringsanlegg vil derfor være minst like viktig i fremtiden.

Feierutdanningen gir feieren kompetanse til å informere om brannsikkerhet generelt. Noe feieren gjør i sitt daglige arbeid. Slik generell branninformasjon kan dreie seg om røykvarsler, brannslukkeutstyr, rømningsveier, oppbevaring av brannfarlig vare osv som har meget stor betydning for personsikkerheten til den enkelte. Samtidig får eier/bruker muligheten til å spørre en fagperson om brannsikkerhet i sitt eget hjem. Eier/bruker vil med dette besøket bli mer bevisst til å tenke brannsikkerhet, dette gjelder også brannsikkerheten i det elektriske anlegget og elektriske produkter.

Feierfagets utdanning er viktig for andre innen bransjen, som ikke har den inngående kompetansen innen fyringsanlegg dette være seg murere, skorsteinsrehabiliterer, rørleggere,

Feiervesenet mot 2020

ildstedsmontører, fyringsteknikere, brannvesenet for øvrig, arkitekter, byggesaksavdelingen i kommunene osv. Disse er mange ganger avhengige av feierens kompetanse for å kunne utføre sin egen jobb.

Feierfaget er underlagt mesterbrevordningen. Mesterbrevet omhandler temaene markedsføring, økonomi, ledelse og yrkesteori. Mesterbrevordningen er beskyttet ved lov og er et kvalitetsstempel. Feiermesterne har kunnskap om å kunne markedsføre faget, gi god ledelse og ha en god økonomisk forståelse. Dessverre er denne kompetansen/utdannelsen lite verdsatt av kommunen. Det kan være at kommuneledelsen ikke er klar over hvilken kompetanse en feiermester innehar. I tilfeller kan det være at feiermesteren har større og bredere forståelse av økonomi, ledelse og markedsføring enn forebyggende leder/brannsjef.

08.02 Utfordringer:

- Strømmen av nye produkter er stor og det må vi ta inn over oss.
- Gassflasker, tanker, anlegg og gassprodukter
- Pelletsanlegg og brikettanlegg. Bioenergi og fokuset på dette området
- Elektriske produkter, feilbruk, brannårsak.
- Større brannbelastning i boliger (møblement, flere el ó produkter osv)
- Flere hjemme boende eldre og pleietrengende
- Risikobasert tilsyn
- Forurensning, miljø lokalt og globalt
- Større krav til kompetanse innenfor enkelte felter
- Samarbeid og interkommunale løsninger
- Generell branninformasjon
- Flere leilighetskomplekser (Rømningsveier)
- Ombygning av eldre bygg (brannkrav)

08.03 Forbedringspotensial:

- Norges brannskole må ta inn over seg den nye læreplanen og innlemme alle punktene i undervisningen.
- Innholdet, strukturen og oppbygningen av undervisningen må forbedres slik at undervisningen gir eleven den rette forståelsen av hva faget innebærer både samfunnsmessig og på arbeidstedet.
- Man bør vurdere om 17 uker er tilstrekkelig, eventuelt om man skal kjøre lenger undervisningsdager når man først er på skolen. Det samme gjelder yrkeslærekursene.
- I kursene burde man lagt inn de momentene som finnes i forebyggende kurs, og som ikke er med i dagens feierutdannelse slik at en feiersvenn er ferdig utdannet som forebyggende personell uavhengig av bygg. Dette er en del av læreplanen.
- Kompetansen innenfor de enkelte fagområdene og det pedagogiske må forbedres.
- Prosjektene og prøvene som avholdes på skolen må være i tråd med de teoretiske eksamenene.
- Det bør opprettes tilleggs kurs innenfor enkelte temaer som gass, miljø, informasjonsteknologi, enøk osv.
- Mesterbrev må markedsføres bedre og denne kompetansen må synliggjøres mer i bedrift og samfunnsbildet.
- Bedriften må ta et mye større ansvar når det gjelder opplæringen av lærlinger.

Feiervesenet mot 2020

- Bedriften må sende lærekandidaten på de kurs og seminarer som er nødvendig for at kandidaten skal få den nødvendige opplæringen som igjen vil gi engasjement.
- Bedriften/brannvesenet må vise respekt for faget og gi anerkjennelse for arbeidet som utføres.
- Bedriften må tilrettelegge og arbeide konstruktivt for å beholde sine ansatte.

08.04 Rekruttere/beholde og markedsføre

- Vi må få anerkjennelse for vårt arbeid hos DSB, i kommunen, og ledelsen i bedriften.
- Vi må ha konkurransedyktige lønninger og arbeidsbetingelser.
- Vi må synliggjøre viktigheten med vårt arbeid vedrørende forebyggende brannvern og miljø.
- Vi må organisere oss slik at vi får fagmiljøer (det er ikke sunt å jobbe alene i en kommune i for eksempel delt stilling).
- Vi må synliggjøre faget i alle deler av samfunnet.
- Fagmiljøet må være oppdatert innen produkt og samfunnsutviklingen.

08.05 Konsekvenser

Det er viktig at vi tar det overstående på alvor og treffer de riktige tiltakene til fagets beste. Dersom det ikke gjøres vil faget miste rekrutteringen, arbeidstakere, status, og faget vil svekkes sakte men sikkert. Samfunnsøkonomisk vil dette bli en tragedie i form av flere branner, branntilløp, andre skader med fyringsanlegg (som for eksempel eksplosjon) og et betydelig større miljøproblem både lokalt og globalt.

Brannvesenet mister mye god kompetanse innen fagområdet. Dette vil skape en rekke øuseriøse håndverkere som vil tilby tjenester innen fyringsanlegg, uten at noen myndigheter kommer og kontrollerer det.

Dette vil på sikt skape stor usikkerhet blant innbyggerne.

08.06 Kost / nytte av en god utdanning i feierfaget

Dette er enkel matematikk. Kan en feier forhindre et branntilløp, eventuelt en hus/leilighetsbrann, så svarer utdannelsen og tjenesten seg allerede. Når det gjelder miljø så vil dette omfanget være enda større. Konklusjonen er at det er meget samfunnsnyttig å utdanne personell innen feierfaget med tanke på miljø og brannforebyggende tiltak.

Det er hevet over enhver tvil at dette er samfunnstjenelig!

08.07 Bransjelære

Hovedområdet dreier seg om de branntekniske egenskapene til bygningsmaterialer og bygningskonstruksjoner. Hovedområdet omfatter gjeldende regelverk, etiske retningslinjer, kundebehandling og tverrfaglig samarbeid. Det omhandler fagets historie, plass i samfunnet og forholdet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. I hovedområdet inngår utslipp av forbrenningsgasser og varslings- og sprinkleranlegg.

En unik kompetanse oppbygning gir trygghet i samfunnet. Samfunnet nytter ikke feierens tillærte kompetanse tilstrekkelig. Mangelfull kunnskap om utdannelsen for utenforstående er

Feiervesenet mot 2020

muligens den største uvitenhet innen vårt virke. Nettopp derfor kan det tenkes at utfordringen er størst her.

Opplæring og kunnskap er i tillegg den viktigste del av enhver profesjon. Det er derfor viktig å holde et sterkt fokus på alt som har med opplæring å gjøre. Brannskolen må følges opp, og tilføres korrekte og kvalifiserte ressurser. Nye produkter og samfunnstrender er viktig å bringe inn i opplæringen så tidlig som mulig. Kontinuerlig etter- og videreutdanning er vesentlig for til enhver tid kunne møte de utfordringer som kommer. Til eksempelvis må gassfyring og pelletsfyring være tema som må bakes inn i den konkrete opplæringen.

- Korrekt og riktig undervisning
- Rekruttering (fremstår feierfaget korrekt overfor dagens unge, og vil de velge feierutdannelse?)
- Kost / nytte
- Dagens og morgendagens utdanning
- Etter og videreutdanning

08.08 Om å utvide av feie- og tilsynstjenesten med andre oppgaver

Feiermesternes landsforening mener at det er en klar oppfatning at folk ønsker mer tilsyn og hjelp med brannsikkerheten i boliger. Jmf. Sintef rapport.

Feieren kan informere om temaer knyttet til generell brannsikkerhet, som for eksempel røykvarslere, brannsløkkeutstyr, rømningsveier, brannøvelser, lagring av brannfarlige varer, og brannfare i forbindelse med elektrisk utstyr og installasjoner. Feieren kan også utføre informasjonsarbeid i boenheter som ikke har fyringsanlegg.

Kravet til svennebrev i feierfaget må opprettholdes for å sikre kvaliteten på tjenesten.

Læreplanen for feierfaget er ny og fremtidsrettet. Kompetansen en feiersvenn har er større enn det forskriften legger opp til for utføring av feiing og tilsyn. Forskriften burde revideres for å utnytte denne kompetansen bedre.

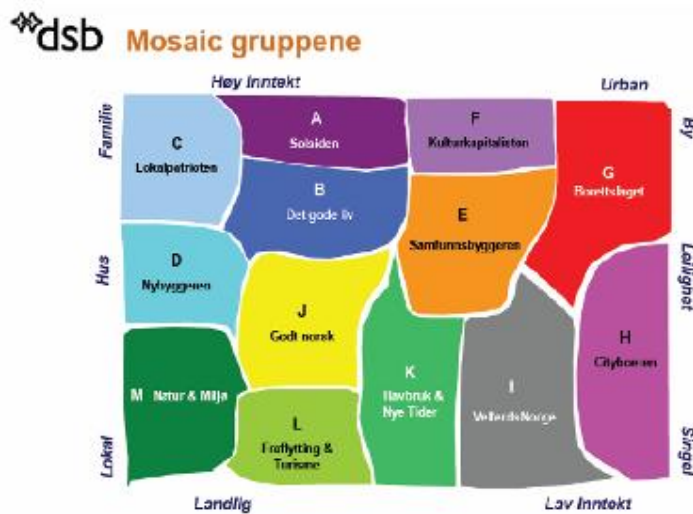
09 Markedsføring

Markedsføring er alle tiltak som settes i verk for å føre feie- og tilsynstjenester ut til innbyggerne. Markedsføring er en tverrdisiplinert ledelsesfunksjon. Det handler om å forstå behovet, for så å tilby tjenester som er ønsket og som samfunnet har behov for. Markedsføring er følgelig et vidt begrep. Det inneholder markedsanalyse, reklame, informasjon, ledelse, innovasjon, modifisering og utvikling, service og kvalitet.

Innen brannvern og i feierfaget har det ikke vært noen tradisjon for markedsføring i en slik mening. Lov og forskrift har vært styringsverktøyet. Det er først i senere tid blitt fokus på motivasjons- og informasjonstiltak (jf brann- og eksplosjonsvernlovens § 11 a og forebyggendeforskriften § 5 ó 3). Like fullt har det blitt praktisert markedsføring i mer eller mindre utstrekning. Eksempelvis var innføring av behovsfeieing et markedsføringstiltak, en modifisering som følge av markedsanalyse (risikoanalyse).

Inndeling i mosaic grupper (se figur), er en type markedsanalyse med demografiske data, en livstilsegmentering. Sammen med brannstatistikken kan dette gi forståelse for behovet, og i hvilke satsningstemaer og områder ressurser må settes inn.

Analysen viser at det er stor korrelasjon mellom høy risiko og lav "brannverninteresse" (ikke montert røykvarsler, røykvarsler som ikke virker).

09.01 Formidling av budskap

Kommunikasjon og informasjon er ikke det samme. Informasjon krever ingen reaksjon på det det blir informert om. Budskapet går en vei. Vi kan informere oss om hjelø. Hvis ingen er interessert i eller hører på budskapet, da får vi heller ikke de resultater som vi hadde regnet med. En av årsakene kan være valg av feil tidspunkt for informasjonen. Folk er ikke opptatt av vedfyring på en varm sommerdag.

09.02 Kommunikasjon

Kommunikasjon er å gjøre noe sammen (kommune ó kommunisering). Den krever en reaksjon, folk må altså høre på det som sies, og reagere slik at det kan justeres for feiloppfatninger. En samtale. Kommunikasjon skjer vanligvis ved et personlig møte. Det er

Feiervesenet mot 2020

særlig her feieren har et fortrinn, og hvor mulighetene er mange. På landsplan har feieren daglig samtaler med 1000 til 2000 eiere/ brukere. Dette gir en unik mulighet for en god samtale (kommunikasjon), og i et forebyggende perspektiv er dette en formidabel ressurs. Samtalen blir her styrt av eier/ brukers ønsker, behov og problemer. De konkrete forebyggende utfordringer den enkelte eier/bruker/bygning sliter med blir tema i samtalen. Eksempelvis vil mangler ved røykvarsler automatisk være temaet. Med andre ord vil dette i tillegg også være blinkskudd i forhold til det nødvendige budskap til den enkelte.

Feierutdanningen fokuserer mye på kommunikasjon, dette kommer til uttrykk i læreplanen ved at opplæringen skal legge vekt på evnen til å kommunisere med kunder, veilede og informere. Videre er markedsføring et eget fag innen ledelse i mesterutdanningen.

Dessverre finnes det kommuner som ikke utnytter det potensialet som ligger i at feieren formidler generelt brannvern. Ofte er dette knyttet til en missforstått oppfatning av feie- og tilsynstjenesten. Utsagn som at feieren bare skal drive tilsyn med fyringsanlegget og ikke informere om røykvarslere, slukkemateriell osv forekommer. I noen tilfeller er dette knyttet til kontraktsutsetting av feietjenestene. Etter vår oppfatning hører dette likevel til sjeldenhetene.

Det er mange forhold feieren kan ta opp i samtale med eier/ bruker, avhengig av det og de som feieren møter.

Eksempler kan være:

- Problematikken omkring hjelpemidler i forhold til hjemmeboende pleie- og omsorgstrengende. Samtale om egnede rømningsveier, og slukkemateriell. Ekstra fokus på denne gruppen.
- Veiledning omkring oppbevaring og bruk av gass i flyttbart utstyr
- Forebygge kullosforgiftning
- Egnede rømningsveier

Bilde viser Feiermester L. Herneback som demonstrerer bruk av brannslange i en omsorgsbolig. øEkstra fokus på hjemmeboende pleie- og omsorgstrengende.

09.03 Informasjon

Informasjon har fått økt fokus, pålagt gjennom forskrift og nødvendig for å bringe ut kunnskap. Imidlertid er det viktig å informere korrekt og til rett tid. Informasjonen bør utformes øslående, den må gjøres interessant og spesiell. Små slagord er langt mer

Feiervesenet mot 2020

virkningsfullt enn en lang side med tekst. Valg av informasjonskanal er også viktig for at budskapet skal nå ut. Her vil radio og TV være de beste, men også de mest kostbare.

En slik informasjon har til hensikt å endre adferd, kognitive mål (bringe ut kunnskap) og affektive mål (påvirke holdninger og følelser).

Eksempel informasjon om røykvarsler:

<p>Kognitiv: - bringe ut kunnskap</p> <p>Hentet fra DSB sitt informasjonsmateriell</p>	 <p>Det er krav til røykvarslere i alle boliger</p>
<p>Affektiv: - påvirke holdninger, følelser.</p> <p>Hentet fra Tyskland. Oversatt: Røykvarsler ölivets rettö</p>	

Skal en informasjon være virkningsfull å resultere i adferdsendring kreves det gjentagelse på gjentagelse. Budskapet må nevnes så mye og så ofte at det blir oppfattet som ösannhetö.

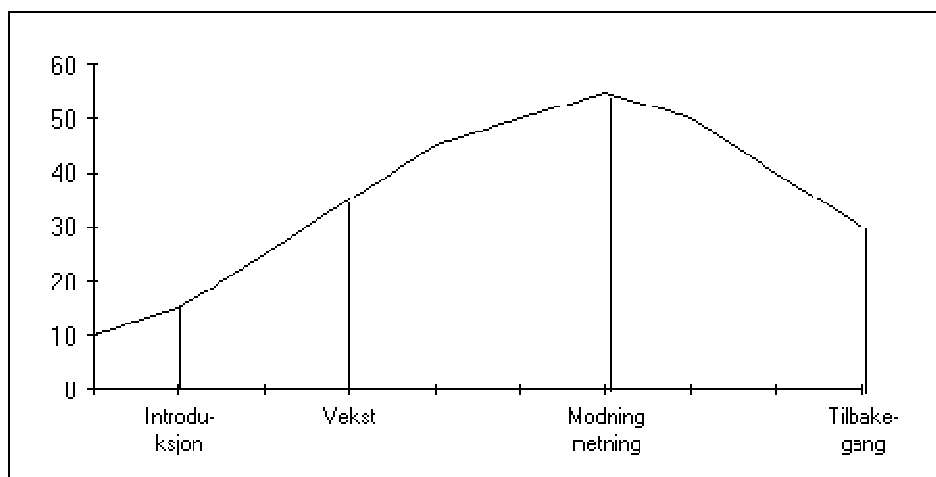
Hvor stor virkning informasjon har er usikkert. Selv med god informasjon om viktigheten av røykvarsler gjennom hele 80 tallet ble det ikke fart på montering av røykvarsler før påbud om røykvarsler kom på 90 tallet. Problemet i dag er heller mangel på sanksjonsmidler for brudd på påbudet om røykvarsler. Her bör det dras paralleller til vegtrafikkloven og påbudet om bruk av bilbelte, hvor overtredelser blir straffet med gebyrer. Det er et tankekors at forskriften kun gir føringer om informasjon og holdningskampanjer uten noe ris bak speilet for den livsviktige røykvarsleren.

Informasjon er like fullt et klart must som må sees på som en investering. Mangelfull informasjon vil ha motsatt effekt, informasjon er viktig for å skape og bygge holdninger. Et langt høyere trykk må holdes på de viktige forebyggende brannverninformasjonstiltakene.

Mange brann- og feiervesen er blitt flinke med informasjon. Men det er sørgelig at hver enkelt kommune må stå ansvarlig for slik universell informasjon. Dette bidrar til uönskede forskjeller mellom kommuner. Staten ved DSB burde i større grad bidradd til slik viktig forebyggende samfunnsinformasjon.

09.04 Merkevarerbygging

Den beste merkevarebygging er å ha god kvalitet og service, det er god reklame. Ingen er bedre enn det svakeste ledd. Det bør derfor være en god intern justis for å representere faget. Alle bør tenke på at hver enkelt er ansiktet utad. Som enhver annen profesjon blir også feieren generalisert. Dette handler i aller høyeste grad om markedsføring og kommunikasjon, men også om informasjon og reklame. Å ha god service og kvalitet handler om kunnskap, oppførsel, utseende (uniformering), men også om produkt og tjenesteutvikling. Som ethvert annet produkt og tjeneste har også feietjenester en livssyklus.

Livssyklus

Kontinuerlig utvikling og modifisering er vesentlige faktorer for at tjenestene skal overleve. Det er viktig å tilby de tjenester samfunnet trenger. Feierfaget har utviklet seg over tid. I følge med kunnskapsdepartementet har læreplaner i faget hatt sine kontinuerlige fornyelser, senest ifølge med *kunnskapsløftet*. Dataverktøy er blitt tatt i bruk, feieverktøy er blitt fornyet, osv. Dessverre finnes det fortsatt brann- og feiervesen og representanter for profesjonen som ikke følger med i utviklingen.

Identitet, fellesskap og felles ansikt utad er kjernen i bygging av merkevare. Navn, ikoner og logoer forteller derfor mye, de formidler noe. I dag har mange et feilaktig bilde av feieren. Enkelte forteller at feierfaget er den største hemmelighet, de vet for lite om feierfaget. Noen mener feieren hører historien til, andre mener feieren er en eventyrfigur. Enkelte oppfatter feieren negativt, med manglende status. Dessverre oppfatter for få feieren som den gode samfunnsnyttige ressurs. Det finnes sikkert flere årsaker til denne oppfatningen, i noen grad er den selvforskyldt, men det skyldes også manglende oppmerksomhet på feieren som en samfunnsnyttig profesjon i brannvernet. Feieren blir sjelden kreditert eller fremhevet i sammenheng med gode brannstatistikker og lignende.

Uavhengig av skyldfordeling er dette en enorm utfordring. Denne oppfatningen er det bare profesjonen selv som kan gjøre noe med, her har alle et ansvar. Enhver må begynne med seg selv. Fortell med stolthet at du er feierutdannet, at du jobber som feier. Ta fatt i rekruttering, oppsøk utdanningsmesser og videregående skoler og fortell om feierfaget. La elever få ta utdypning i bedrift hos dere. Det er også viktig å stå sammen, sprikende staur er vanskelig å bære. Basis tjenesteproduksjon bør utvikles og dyrkes, og blanding av roller må unngås. Drive murerfirma i tilknytning til feie- og tilsynstjeneste er uheldig og skadelig for profesjonen.

09.05 Dagens utførelse, kost/nytte, forbedringspotensial av markedsføring.

Generelt sett drives det god markedsføring av mange brann- og feiervesen/ feiere i dag. Men ulikhetene fra kommune til kommune er for stor. Forbedringspotensialet finnes over hele linjen. Det er først og fremst den unike kommunikasjonen i møte med eier og brukere som er god. Informasjon og reklame er trolig de områder hvor forbedringspotensialet er størst.

Det er grunn til å tro at feierens samtaler i møte med eier har god innvirkning på brannstatistikken. Ifølge Sintef rapport, **Brannskadeutviklingen i Norge - Tiltak for å redusere brannskadene** fra Juni 2008, vil effekten av brannverninformasjon (informasjon om røykvarslere med mer) formidlet ved gjennomføring av el-tilsyn gi en reduksjon på 10 til 15 % av branner med kjent årsak. Det er særlig viktig å merke seg at Sintef mener at spesielt antall omkomne og skadde vil bli redusert. Dette er ren synergi effekt av el-tilsyn. Sintef NBL forventer at denne reduksjonen kommer på toppen av reduksjon i el-brann statistikken. *Se utdrag av side 59 i rapporten.*

Annen effekt:

Et av informasjonspunktene ved en el-kontroll bør være å informere om røykvarslere, dvs. at det er nødvendig kontrollere at røykvarslere(e) virker og om behovet for flere røykvarslere og at disse bør kobles i serie. Dette vil redusere materielle skader ved brann, men spesielt antall omkomne og skadde. Bare 48 prosent av personer som omkom i boligbranner de siste fem årene hadde montert røykvarslere (Norsk brannvernforening, 2007). El-kontroll vil kunne øke andelen som har fungerende røykvarslere og dermed redusere antall omkomne, skadde og materielle verdier.

Reduksjon i antall branner med annen årsak enn "elektrisk" og "feil bruk av elektrisk utstyr" (SINTEF NBLs vurdering): 20-30 %, dvs. 10-15 % av branner med kjent årsak.

Følgelig kan man legge samme forhold til grunn med tilsvarende informasjon gitt ved feiing- og tilsyn med fyringsanlegg.

Erfaring viser at eier/bruker har gjort mange brannforebyggende tilpasninger før feieren ankommer. Allerede ved varsel om feiing/tilsyn tar mange seg en ekstra runde for å sjekke status i egen bolig. Mange forteller at de skiftet batteri i røykvarsleren i går, eller har ryddet rømningsveien før feieren kom. Dette betyr at en bebudet befaring vil sette eier/ bruker i en brannforebyggende modus. Det er også muligheter for at feietjenesten i møte med eier/ bruker blir mer bevisst på å kommunisere langt flere temaer enn i dag. Eksempelvis vil økt info om el- sikkerhet, økt info om utslipp fra fyring gi samfunnsnytte både på brannstatistikken og på miljøet.

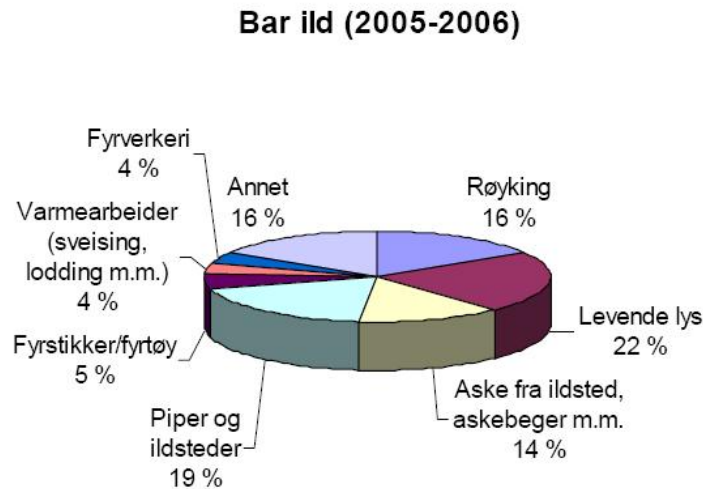
Legger man til grunn informasjon i samtale med eier omkring feiing- og tilsynets basis tjeneste, vil nok mange branner i pipe og ildsted være spart. De store forskjeller i statistikken mellom brann i tilknytning til pipe/ ildsted i fritidsbolig kontra bolig tydeliggjør dette. Alle sparte branner kan nok ikke krediteres informasjon/ kommunikasjonen alene. Her vil nok tradisjonell feiing og avdekkede avvik sannsynligvis utgjøre en stor del av de sparte branner.

09.06 Hva informeres det om?

Som tidligere nevnt er informasjon og reklame de områder hvor det sannsynligvis er størst forbedringspotensial. Mye er bra, men dessverre så lider informasjonsarbeidet under stramme budsjetter, salderingen gjøres her. Informasjon er tidkrevende og har nok ikke fokus som en basis tjeneste. Like fullt har den lovpålagte informasjonen gitt liv til informasjonsarbeidet. Det handler da mest om små øinformasjonsdryppö, ingen vedvarende gjentagelser. Effekten forsvinner derfor, og det oppnås trolig ikke ønsket adferdsendring. Det finnes unntak, bla annet aksjon boligbrann, og røykvarslersens dag. Erfaring viser gode resultater på brannstatistikken i den perioden disse informasjonskampanjene kjøres. Men dette er sesongbetonte satsninger fra hele brannvern Norge, ikke spesifikt fra feie- og tilsynstjenestene.

Brannfare ved bruk av levende lys har det også blitt gitt god informasjon om, da helst i forbindelse med julefeiring. I forhold til brannstatistikken er *bar ild* den største brannårsak. Innenfor *bar ild* er levende lys den største enkelt årsak, med pipe/ ildsted som nummer 2. Dersom statistikken mht aske fra ildsted regnes sammen med pipe/ildsted blir dette den største enkelt årsak, se figur. Informasjon av betydning er så godt som ikke tilstede, i beste fall mangelfull for kategorien pipe/ ildsted / aske fra ildsted.

Av øvrige brannårsaker er *bar ild* den hyppigste og er årsak til 30 % av boligbrannene (jfr. Figur 2).

Figur 2 Delårsaker til boligbranner med årsak *bar ild*. I 2005 og 2006 var det totalt 557 registrerte boligbranner med årsak *bar ild*. Kilde: DSB.

Feiervesenet mot 2020

09.07 Konklusjon av kost/nytte ved dagens utførelse mht markedsføring.

- Av alle markedsføringstiltak er **kommunikasjon** i egenskap av feierens personlig samtale med eier/ bruker det område som pr i dag gir størst kost/nytte.
- Det er vanskelig å fastsette klare tall på besvarelser i forhold til den **kommunikasjon** feieren bidrar med i møte med innbyggerne. Sintef antar at personlig informasjon omkring røykvarsler vil gi en reduksjon av branner (uansett årsak), og antall omkomne med 10 ó 15 %. Følgelig vil manglende informasjon bidra til tilsvarende økning på 10 ó 15 %.
- Videre vil anslagsvis direkte **kommunikasjon** knyttet til sikker fyring medføre 10 -15 % besparelse/økning i branner med årsak pipe- ildsted / aske fra ovnen. Disse årsakene bidrar til 6 % av den totale statistikken. Følgelig blir reduksjonen 10 -15 % av 6 % av brannene. Tilsvarende 0,75 % på statistikken.

Som følge av liten fokus på **informasjon** fra feie- og tilsynstjenesten i dag har den liten effekt. Her finnes dog store forskjeller fra kommune til kommune. Men uten det fokus som pr i dag gjennomføres, ville trolig statistikken sett mørkere ut. Et eksempel på fokus var temaet øbrann bak brannmurø på siste halvdel av 90 tallet. Fra å være en omfattende brannårsak er disse brannene i dag nærmest ikke eksisterende. Dette var et tema som ble informert om på landsplan, både av BE, DSB, av ildstedsbransjen og brann- og feiervesen. Alle hadde samme omfattende fokus på temaet.

Brann bak brannmur problematikken.

09.08 Dagens informasjon oppsummert

Viser til Sintef s analyseresultat ifølge med Rapporten: Bannskadeutviklingen i Norge- tiltak for å redusere skadene.

Informasjon	Anslått effekt:	
	• Reduksjon i materielle tap:	Ikke vurdert
	• Reduksjon i antall omkomne:	Ikke vurdert
	• Reduksjon i antall skadde:	Ikke vurdert
	Anslått kostnad:	Minimum 5 mill kr pr år.
Nyttekostnadsforhold større enn 1:	Ja	
Kommentar:	Om informasjonen forhindrer bare én dødsbrann eller 2-3 boligbranner i å inntreffer vil det være kostnadseffektivt å gjennomføre.	

Konklusjon: kost/ nytte samlet for kommunikasjon og informasjon ved dagens utførelse.

Feiervesenet mot 2020

Det er kostnadseffektivt å drive direkte generell og spesifikk brannvern kommunikasjon og informasjon, og på feie- og tilsynsrunden. Analyser viser samlet reduksjon av branner på 345 millioner kroner.

Kostnaden for denne type informasjon dekkes sammen med feie- og tilsynsgebyret. Som følge av at feieren er på bygget vil ikke slik kommunikasjon gi ytterligere belastning.

Kostnader forbundet med og utbredelsen av informasjon via andre informasjonskanaler fra den enkelte kommune er uviss. Et anslag kan være 20 000 pr kommune. Tilsvarende ca 6 millioner i samfunnsutgifter.

09.09 Morgendagens markedsføringsoppgaver, muligheter og kost nytte

I tillegg til dagens markedsføringsoppgaver i feietjenesten foreslås mer forpliktende kommunikasjon for kommunene i feierens samtale med innbyggerne. Feieren bør kommunisere om langt flere tema enn i dag.

Tema som:

- el- brann (samtale omkring vedlikehold, samsvarserklæring, korrekt bruk med mer)
- pålagt samtale knyttet til generell brannvern, røykvarsler, sløkkemateriell, rømning
- ekstra fokus på hjemmeboende eldre og omsorgstrengende
- samtale knyttet til personsikkerhet og egnethet (egnet rømningsvei etc)
- samtale omkring sikker lagring og bruk av brannfarlig vare (gass, komfyr)
- fokus på ulike tema, eks. komfyrbranner i 2009, sikker fyring i 2010
- bruksendringer (innredning av loftrom til bolig, studentutleie etc)
- Nedgravde oljetanker (jf forurensningsforskriften Kap 1)
- Miljø (miljøvennlig brensel)
- varsel om tilsyn er også kommunikasjon/ informasjon.

09.10 Nasjonal informasjon

Der bør benyttes nasjonale medium (TV/ radio) med gjentagende informasjon. Slik opplysningsinformasjon må bygge på forandring av adferd (affektive). Vi vet at menneskelig feil har en stor rolle i statistikken. Det er derfor bedre å forsøke å endre holdning og adferd enn forsøke med kunnskapsopplysning.

I forhold til feiing/ tilsyn og sikker fyring bør det samarbeides med Feiermesternes Landsforening (FLF). FLF vil være ypperlig til å drive en nasjonal kampanje. Feie-tilsynsgebyret bør avsette 5 kroner pr gebyr for å finansiere slik nasjonal satsning. Ved hjelp av en slik finansiering må FLF forplikte seg til å lage x antall TV klipp med tema fyring. Med videre tema oppfølging i nasjonal radio.

Utdrag av vedtektene til feiermesternes Landsforening:

Feiermesternes Landsforening er en allmennyttig fri og uavhengig organisasjon som arbeider med å fremme brannsikkerheten i det norske samfunn, for på den måten å høyne innbyggernes sikkerhet og livskvalitet.

Dette gjøres ved å være feierfagets talerør utad:

Feiervesenet mot 2020

- Til publikum med informasjon om brannsikre fyringsanlegg for å unngå brann ved å fyre riktig.
- Til myndigheter ved å gi råd, veiledning og faglig kunnskap som kan bidra til fornuftig og nyttig brannsikkert regelverk.
- Til aktørene for å bidra til å skape gode og sikre produkter til det norske samfunn.

09.11 Lokal informasjon

Lokal informasjon bør dreie seg om kunnskaps opplysning. Ulike kanaler avhengig av budskap og lokale tilpasninger kan være mange.

Eksempler på informasjon/ informasjonskanaler.

- Feie- og tilsynstjenesten i Bergen brannvesen har hatt slike annonser i dagspressen hver måned. Identiske annonser med ulik budskap etter årstiden.
- Informasjon på feiebiler er et billig og viktig bidrag for å bevisstgjøre innbyggerne.

Eksempler på profilbudskap nedenfor

Feiervesenet mot 2020

Bergen brannvesen - profilbudskap Feie- og tilsyn

Sett = 2 like plakater

- En annen kanal er informasjon på TV- monitorer, eksempelvis på buss/ tog (jf flytoget)

09.12 Forslag til nye forskrifter (markedsføring)

Forskriftene må ta inn over seg den rolle feieren har i det utvidede forebyggende brannvern arbeid. Feierens samtaler i møte med innbyggerne må pålegges gjennom forskrift. Samtaler knyttet til el-branner, generelt brannvern, hjemmeboende eldre og omsorgstrengende, røykvarsler, slokkemateriell, rømningsveier, oppbevaring av brannfarlig opplag etc. Slik vesentlig kommunikasjon må ikke overlates til den enkelte kommunes valgfrihet.

Forskriftene må utformes mer forpliktene overfor kommunene med hensyn til informasjon og markedsføring. Forskriftene må større grad pålegge smidigere samhandling og ressursbruk innen markedsføring i brannvernarbeid.

Direktoratet må i større grad på banen med universell brannverninformasjon. Å la kommunene selv drive slik informasjon er ineffektivt og vil gi for store forskjeller. Kostnadmessig vil det bli langt rimeligere å ha TVspotter for alle. I denne sammenheng må direktoratet gjøre nytte av samarbeid med fagprofesjonene. Feiermesternes Landsforening må få midler til å drive frem nasjonal markedsføring knyttet til sitt fagområde. Finansieringen kan gjøres ved overføring fra kommunene, eller bevilges fra Direktoratet. Direktoratet samarbeider allerede med brannbefalslaget i dag (DSB seminarer).

Forskriftene må samordnes bedre med annet regelverk. Å se brannvernforskrifter isolert i forhold til øvrig regelverk er ikke god samfunnspolitikk. Bedre knytning mot

Feiervesenet mot 2020

forurensningsforskriften, forskrifter til plan og bygningslov (nye energikrav) etc. er vesentlig for helheten.

Faksimile av DSB informasjon, utfordringene: omkommer i egen bolig, ikke fungerende røykvarselere, problemer med evakuering (rømningsvei), og eldre omsorgstrengende;

Færre brannomkomne i første halvår

32 personer omkom ved branner her i landet i første halvår mot 46 i samme periode i fjor. I hele 2007 omkom 74 personer. Det høyeste antall på 15 år.

ó En gledelig nedgang så langt i år, men det er alt for tidlig å trekke noen konklusjoner om hvordan bildet vil være ved årets slutt, sier avdelingsleder Kari Jensen i DSB.

ó Åtte av ti omkommer i egen bolig, og 30-40 prosent av de omkomne er over 67 år. Vi vet at røykvarslere årlig redder 10-15 liv, men undersøkelser viser også at nesten halvparten av de omkomne har hatt ikke-fungerende røykvarslere. Om dette også gjelder de eldre, vet vi ikke noe sikkert om, men for mange eldre er det ikke tilstrekkelig med varsling. De trenger også hjelp til evakuering, sier Kari Jensen.

ó Det er ventet en kraftig vekst i antall hjemmeboende eldre i årene som kommer. Det blir en utfordring for det brannforebyggende arbeid, sier hun.

Kontaktperson:

Avdelingsleder Kari Jensen

Telefon 33 41 25 00

Mobil: 994 78 299

09.13 Markedsføring av feierfaget

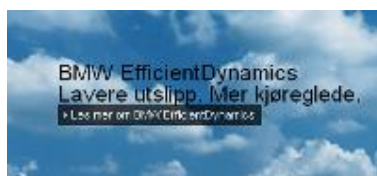
Ikoner og logoer skal fortelle noe og de skal gi identitet. Disse figurene er i daglig bruk.

Hvilke budskap forteller disse ikonene? At feieren har godt humør. Hvorfor marsjere, hva forteller løpingen? Hvorfor han har tøfler på? Tvilstomt at dette ikonet skaper seriøsitet til faget, kanskje er klovneri og useriøsitet en nærmere tanke? Ikke så rart at noen oppfatter feieren som en eventyrfigur, og ikke et yrke.

Skal feierfaget bli oppfattet som moderne, og dersom ungdom skal rekrutteres til feierutdannelsen må bevisstheten på hvordan feierfaget fremstår modifieres. Vi må stille spørsmål om det ønskes fokus på fortid eller fremtid.

Mange organisasjoner / profesjoner er bevisst på fornying og merkevarebygging.

Feiervesenet mot 2020

Hvorfor har BMW valgt å fokusere på blå himmel med godværskyer? Trolig spiller miljøfaktor en stor rolle.

Den Tyske feierlogoen, de ulike fargene i logen illustrerer: Sikkerhet, energisparing, miljøvern og nøytral rådgivning.

Feiermesternes landsforening sin logo fornyet, nå også patentert.

Ikoner og logo fra feie- og tilsynstjenesten i Bergen. Logoen forteller om feiing og tilsyn som basis tjenester. Bilde viser kreisen som illustrasjon for feiing, kreisen er også et øye som illustrasjon for tilsyn.

10 SINTEF Rapporten:

10.01 Hvilken effekt vil en optimal feie- og tilsynstjeneste ha på brannsikkerheten?

En optimal feie- og tilsynstjeneste vil sannsynligvis føre til reduksjon i materielle tap, skadde og omkomne personer i boligbranner med brannårsak *2.4 piper og ildsteder*.

Reduksjonen er vanskelig å anslå ut fra tilgjengelig vurderingsgrunnlag, men vil utgjøre et lite antall branner sett i forhold til boligbranner totalt. En optimal feie- og tilsynstjeneste vil sannsynligvis også redusere antall boligbranner med andre årsaker, og dermed også redusere antall personskader og dødsfall i boligbrann.

10.02 Om å utvide av feie- og tilsynstjenesten med andre oppgaver

Det er en klar oppfatning at folk ønsker mer tilsyn og hjelp med brannsikkerheten i boliger. Feieren kan informere om tema knyttet til generell brannsikkerhet, som for eksempel røykvarsler, brannsløkkeutstyr, rømningsveier, brannøvelser, lagring av brannfarlige varer, og

Feiervesenet mot 2020

brannfare i forbindelse med elektrisk utstyr og installasjoner. Feieren også kan utføre informasjonsarbeid i boenheter som ikke har fyringsanlegg.

Kravet til svennebrev i feierfaget må opprettholdes for å sikre kvaliteten på tjenesten.

Læreplanen for feierfaget er ny og fremtidsrettet. Kompetansen en feiersvenn har er større enn det forskriften legger opp til for utføring av feiing og tilsyn. Forskriften burde revideres for å utnytte denne kompetansen bedre.

10.03 Spesielle utfordringer

Det mangler regelverk for nye typer fyringsanlegg og brensel.

Teglsteinsskortsteiner er et stort problem i byer med gamle hus. Mange av disse faller fra hverandre. Det kan være et problem med ufaglært feiing og tilsyn i småkommunene, alvorlige feil med skorsteiner blir ikke oppdaget

10.04 Om fremtiden

Feietjenesten bør ha mer fokus på ENØK og miljø.

Feierne kan også kontrollere bygningstekniske forhold som ikke har med brann og sikkerhet å gjøre, for eksempel kontrollerer feietjenesten i Sverige at tetthetskravene til hus (ENØK-krav) er oppfylt. Feiertjenesten kan tilby kurs og opplæring, det er flere privatpersoner og fagfolk som ber om råd.

Feiing og tilsyn med fyringsanlegg er to deler av samme tjeneste som er avhengig av å følge hverandre som öhand i hanskeö. Synergieffekten av kombinasjonen feiing og tilsyn i samme virksomhet er svært stor. Feiermesternes landsforening fraråder et forslag om å dele feie- og tilsynstjenesten i to virksomhetsområder på det sterkeste. Frekvensen for feiing og tilsyn bør opprettholdes slik den er i dag. Spesielt må tilsyn med fyringsanlegg ikke reduseres fra dagens nivå, fordi det stadig kommer nye produkter på markedet som krever riktig montering og vedlikehold. Nye energikrav til boliger i plan- og bygningsloven vil bidra til at fyring med bioenergi vil øke. Feiing, tilsyn og informasjon om riktig fyring vil være viktig med tanke på både brannsikkerheten og forurensing.

11 Feiermesternes landsforening om SINTEF Rapporten

Feiermesternes landsforening mener at rapporten ikke konkluderer med noe fast. Men rapporten belyser en rekke positive ting som blant annet:

- Læreplanen for feierfaget er meget godt og bør benyttes bedre.
- Feiervesenet bør føre tilsyn/informere om brannsikkerheten generelt.
- Feierne har en god kompetanse innen kommunikasjon og forebyggende brannvern.
- Rapporten sier at publikum er villig til å betale mer i gebyr dersom man får dette igjen i form av bedre tjenestetilbud.
- Feiing og tilsyn med fyringsanlegg er viktig med tanke på driftsøkonomien, miljøpåvirkningen, sotbranner og branner generelt tilknyttet fyringsanlegg.
- Optimal feie og tilsynstjeneste vil sannsynligvis redusere antall branntilløp, personskader og dødsfall i boligbrann.
- Rapporten er positiv til tjenesten. Den er positiv selv om den bare har tatt for seg branner i følge med pipe- og eller ildsted (stort sett bare skorstein). Tenk hvor positiv den kunne vært dersom feie og tilsynstjenesten hadde også blitt kreditert alle de andre tilløp til branner som avdekkes, og alle de personsikkerhetsrelasjonene feieren også avdekker på

Feiervesenet mot 2020

sine runder (røykvarsler/ slukkemateriell etc)? Dette er forhold som vi bør bruke til å forsterke Rapporten.

Feiermesternes landsforening mener også at rapporten burde ha belyst bedre følgende punkter:

- Rapporten skriver at de ikke vet om det er oftest skorsteinsbrann i skorsteiner som ikke er i bruk, eller om det er oftest skorsteinsbrann i de som er i bruk? Det er jo selvsagt at mer bruk/ feil bruk, fordrer mer sot, og resulterer i økt risiko for brann. En skorstein som ikke er i bruk vil jo det heller ikke være sot i, og det vil heller ikke kunne oppstå sotbrann (skorsteinsbrann)
- Rapporten beskriver, og stiller spørsmålsteget ved, alle de som ikke får feiing fordi at de ikke er hjemme. Om det er her skorsteinsbrannene oppstår, eller ikke? Vi tror at vi også kan bringe inn det faktum at de fleste som ikke er hjemme når feieren kommer er de som ikke føler behovet for feiing så sterkt. Det er stort sett de som ikke bruker ildstedet. Vår erfaring er vel at de som fyrer mye i de fleste tilfeller sørger for å være hjemme for å få foretatt feiing.
- Et annet sentralt tema som Rapporten reiser er hvor vidt det blir mer eller mindre sot som følge av nye rentbrennende ildsteder? Rentbrennende ildsted er et produktkrav, under gode forhold brenner de rent. Dersom ikke forholdene blir lagt til rette for ildstedet, vil det dessverre ikke brenne rent. Med andre ord, dersom det ikke er tilstrekkelig forbrenningsluft i oppstillingsrommet vil forbrenningen sote.
- Ellers så kan det virke som om at Rapporten splitter ildsted og skorstein. De ser ut til å mene at feiing og tilsyn er primært i forhold til skorstein. Tilsyn med skorstein (som har med kamera !?) er god forebygging. Men når det kommer til tilsyn med ildstedet mener de at det må samordnes med annen offentlig etat/organ? Feieren skal føre tilsyn med hele fyringsanlegget og ha kompetanse på området, under fyringsanlegg ligger, skorstein, ildsted, røykrør, matesystem og eventuelle lagertanker. Vi kan ikke se hvem andre etater som kan komme inn og utføre dette tilsynet! Dessuten utføres det kamera tilsyn med skorstein i dag ved de tilfeller hvor dette påkreves.

Det underlige er at rapporten i stor grad bare omhandler skorsteinsbranner, og bygningsbranner som følge av skorsteinsbranner (1 bygningsbrann pr 200 skorsteinsbrann, statistikk fra DSB 2004-2007). I forhold til vår tjenesten blir dette veldig smalt. Feieren fører tilsyn med hele fyringsanlegget og utfører motivasjon- informasjonstiltak vedrørende forebyggende brannvern både på fyringsanlegget og generelt. Derfor ville det vært naturlig at rapporten også så for seg disse delen av tjenesten.